

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Саноати сабук**

Касб: **Оператори мошини турбофӣ**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **LI 8152**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **22**

Сатҳҳои Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2,3**

Тафсир: **01/соли 2024**

Рамзи умумии касб: **LI 8152-22-2,3-01/2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

**Стандарти салоҳиятҳои мазкур дар доираи Лоихаи
«Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва
меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст.**

**Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

ҚАРОР

аз «15» 10 соли 2024

№ 19

ш. Душанбе

Дар бораи тасдиқи стандартҳои салоҳияти 20 касбу ихтисосҳо

Мутобиқи талаботи банди 3 қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб» Ҳайати мушовараи Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон қ а р о р м е к у н а д:

1. Стандартҳои салоҳияти касбу ихтисосҳои «Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ», «Занбӯриасалпарвар», «Мошиначии автокран», «Дӯзанда (либоси занона)», «Челонгар оид ба таъмири муҳаррики автомобил», «Кандакорӣ дар чӯб ва пӯсти чӯб», «Барқчӣ оид ба таъмири қисмҳои барқии автомобил (автомобилҳои барқӣ)», «Челонгар-таъмирчии кузови автомобил», «Оператори мошини бофандагӣ», «Мошиначии булдозер», «Турагент», «Дуредгар», «Системаи компютерӣ ва Интернет-технология», «Харрот», «Оператори мошини ресандагӣ», «Мошиначии кранҳои истеҳсолоти металлургӣ», «Ғаҷқори чузъҳои меъморӣ», «Оператори мошини турбофӣ», «Оператори мошини рангкунӣ» ва «Челонгар - барқчии нерӯгоҳи барқии обӣ» тасдиқ карда шаванд (замима мегарданд).

2. Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли, Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим» ва Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» татбиқи стандартҳои салоҳиятро дар курсҳои кӯтоҳмуддат дар Муассисаи давлатии «Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон», корхонаҳои воҳиди давлатии назди Агентии меҳнат ва шуғли аҳоли ва Муассисаҳои таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ ба роҳ монанд.

3. Раёсати котибот ва Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вазифадор карда шаванд, ки нусхаҳои электронии стандартҳои салоҳиятро дар сомонаҳои вазорат, агентӣ, лоиха ва муассисаҳои таълимӣ ҷой намоянд.

4. Нашр ва дастрас намудани стандартҳои салоҳият ба зиммаи Лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон» вогузор карда шавад.

5. Назорати иҷрои қарори мазкур ба зиммаи муовини вазир – Давлатзода Қ. гузошта шавад.

Раиси Ҳайати мушавара,
вазир

Г. Ҳасанзода

ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲОИ КАСБИ «ОПЕРАТОРИ МОШИНИ ТУРБОФӢ»

Стандарти салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» дар ҷаласаи Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 07.10.2024, №31 баррасӣ гардидааст.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» аз таҳхис (экспертиза)-и корфармоён ва ассотсиатсияҳои соҳавии зерин гузаронида шудааст:

№	Ташкилот	Ному насаб	Вазифа	Ҳуҷҷат дар бораи таҳхис
1.	Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон	Сафарзода Б.	Муовини вазир	Хулоса аз 08.10.2024, №15-2246
2.	Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон	Иброгимов Х.	Декани факултет	Хулоса аз 28.08.2024, №11
3.	Ҷамъияти дорои масъулиятҳои маҳдуди «Ваҳдат Текстайл»	Аббосов М.	Директор	Хулоса аз 29.07.2024, №33
4.	Ҷамъияти дорои масъулиятҳои маҳдуди «Арвис»	Самиев В.	Директори генералӣ	Хулоса аз 02.08.2024, №87/24
5.	Кумитаи ҷумҳуриявии иттифоқи касбаи кормандони соҳаи бофандагӣ ва саноати сабуки Тоҷикистон	Қаюмзода Г.	Раис	Хулоса аз 22.07.2024, №15

Стандарти салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ»-ро таҳия намуданд:

№	Ному насаб	Вазифа	Ташкилот
1.	Латифов Фаридун	Сардори шӯба	Муассисаи давлатии «Маркази таълимӣ – методӣ ва мониторинги сифати таълим»
2.	Боева Фотима	Омӯзгори фанҳои таҳассусӣ	Муассисаи давлатии таълимии «Литсейи касбии дӯзандагии шаҳри Душанбе»
3.	Амиршоев Шохинҷон	Турбоф	ҚДММ «Ваҳдат текстайл»-и шаҳри Душанбе

Модераторҳо (миёнҷиҳо):

Данило Анищенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

Бахтиёров Озар – супервайзер оид ба методологияи таълим дар асоси салоҳият.

Мундариҷа

Ихтисорот	7
Муқаддима.....	8
Мафҳумҳои асосӣ.....	9
Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳо кӣ кор мекунад.....	11
Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа.....	12
Тавзеҳоти умумии касби «Оператори мошини турбофӣ»	14
Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ»	15
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	17
Малақаҳои бокортаъминкунии касби «Оператори мошини турбофӣ», сатҳи 2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	18
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалий).....	20
Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ)	33
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	38
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.....	57
Талабот ба довталабон	59
Талабот ба омӯзгорон	59
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ	59
Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» сатҳи 3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	62
Малақаҳои бокортаъминкунии касби «Оператори мошини турбофӣ», сатҳи 3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	62
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалий).....	63
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ).....	72
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	75
Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.....	83
Талабот ба довталабон	85
Талабот ба омӯзгорон	85
Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ	85
Рӯйхати адабиёт	87
Замимаи 1: Харитаи функционалии касби «Оператори мошини турбофӣ»	88
Замимаи 2: Хулосаҳои соҳа (экспертиза)	93

Ихтисорот

ТАС	Таълим дар асоси салоҳият
ТИКТО	Таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш
DACUM	Усули таҳлили функционалӣ (аз ихтисороти « D eveloping a ccurricul u m»), яъне «таҳияи барномаҳои таълимӣ»)
ТМТ ҶТ	Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
СС	Стандарти салоҳиятҳо
ВС	Воҳиди салоҳият
ЭС	Элементи салоҳият
МИ	Меъёрҳои иҷро
МБ	Малакаҳои бокортаъминкунӣ
СБТМ-08/ISCO-08	Стандарти байналмилалии таснифоти машғулиятҳо-2008 (International Standard Classification of Occupations-2008)
ТМҶТ	Таснифоти машғулиятҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон
МТММСТ	Маркази таълимӣ-методӣ ва мониторинги сифати таълим
МТКТ	Маркази таълими калонсолони Тоҷикистон
ТИК/ИСТ	Технологияҳои иттилоотӣ-коммуникатсионӣ (Information Technology and Communication)
ҲМТБ	Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ТС	Салоҳиятҳои фароумумӣ (Transversial Competencies)
LB	Салоҳиятҳои заминавии соҳаи саноати собук (light industry basic)
LI	Салоҳиятҳои касбии соҳаи саноати собук (Light industry)

Муқаддима

Талабот ба касби «Оператори мошини турбофӣ» дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд аст. Бунёди корхонаҳои нассочӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон босуръат амалӣ гардида истодааст. Аз ин рӯ, талаботи соҳа ба мутахассисони соҳаи нассочӣ аз ҷумла, оператори мошини турбофӣ зиёд шуда истодааст.

Бо мақсади баланд бардоштани сифати тайёркунии мутахассисони касбҳои коргарӣ, ки ба талаботи корфармоён ва мувофиқи меъёрҳои стандартҳои байналмилалӣ ҷавобгӯӣ бошад, стандарти салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» таҳия карда шудааст.

Стандарти мазкур талаботи асосиро ба салоҳияти касби мутахассиси «Оператори мошини турбофӣ» бо таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ муқаррар мекунад.

Дар таҳияи стандарти салоҳиятҳои мазкур кормандони ҚДММ «Ваҳдат текстайл», муассисаҳои таҳсилоти касбӣ ва коршиносони соҳаи турбофӣ иштирок намуданд.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоии касбӣ, ки мувофиқи қонунгузорӣ ҳуқуқи роҳандозӣ намудани фаъолияти таълимӣ барои амаликунии барномаи таълимӣ доранд, истифода карда мешавад.

Стандарти салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» дар асоси Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Стратегияи рушди соҳаи сохтмони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи тайёр намудани мутахассисон бо назардошти талаботи бозори меҳнат», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбӣ», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти калонсолон», Барномаи давлатии касбомӯзии шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025, Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, Тартиби таҳия ва эътирофи стандартҳои салоҳияти ҳар як касб, Тартиби таъмини сифати тахассусҳо ва тасдиқкунии тахассусҳо ва Концепсияи таҳсилоти муттасил дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2017-2025 таҳия карда шудааст.

Стандарти салоҳиятҳо талаботи тахассусиро нисбат ба касби «Оператори мошини турбофӣ» ки ҷавобгӯи талаботи байналмилалӣ мебошанд, дар мувофиқа бо Стандарти байналмилалӣ таснифоти машғулиятҳо СБТМ-08 (ISCO-08) таъмин менамояд.

Мафҳумҳои асосӣ

Бозори меҳнат – низоми ташаккули талабот ва пешниҳодот ба қувваи корӣ.

Баҳодихӣ (салоҳиятҳо) – маҷмӯи усул ва равандҳо, ки барои баҳодихии дастовардҳои шахс (дониш, маҳорат, малака ва муносибати ӯ, яъне салоҳиятҳо), ки одатан бо шаҳодатномадихӣ анҷом меёбанд.

Воҳидҳои салоҳияти фароумумӣ (трансверсалӣ) – ин салоҳиятҳои умумӣ мебошанд, ки барои бештари касбҳо ва амалан барои ҳамаи соҳаҳо заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ) – ин чунин салоҳиятҳо мебошанд, ки дар доираи муайяни ин ва ё он соҳа талабот доранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ – ин салоҳиятҳо мебошанд, ки барои иҷро намудани фаъолияти касбии мушаххас заруранд.

Воҳидҳои салоҳиятҳои махсус – ин салоҳиятҳо мебошанд, ки барои иҷрои фаъолияти хоси касбӣ истифода карда мешаванд.

Воҳиди салоҳият – ин баёноти кӯтоҳи натиҷаи вазифаҳои салоҳият мебошад, ки маълумот дар бораи дониш, маҳорат, малака ва муносибатро дорад (дар бораи мақсадҳои воҳиди салоҳият ва доираи малакаҳо, ки ба онҳо тааллуқ дорад, васеъ маълумот медиҳад).

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо – барои гузаронидани баҳодихӣ маълумоти заруриро пешниҳод менамояд, усулҳои муносиб, захираҳои амиқ ва шароитро, ки барои гузаронидани баҳодихии воҳиди салоҳияти мушаххас заруранд, тавсиф менамояд. Номзад дар баҳодихӣ далелҳои мушаххасро пешниҳод менамояд, ки ба баҳодихандагон барои муайян кардан ва қабули қарор, ки оё салоҳияти муайян аз худ карда шудааст ва ё шахси мазкур қорро дар ҷойи қорӣ мувофиқи Стандарти салоҳиятҳои касбии тасдиқшуда иҷро карда метавонад, кӯмак мерасонад.

Дескриптор – (аз лотинӣ «descriptor» – тавсифкунанда) – воҳиди лексикӣ, ки барои шарҳ додани мазмуну моҳияти асосии ҳуҷҷат, истифода карда мешавад.

Касб – тарзи машғулият, намуди фаъолияти меҳнатие, ки тайёрии муайян, мавҷудияти донишҳои зарурӣ, маҳорат, малака ва салоҳиятнокиро талаб менамояд ва дар натиҷаи омӯзиши махсус ё таҷриба ба даст оварда мешавад.

Маҳорат – фаъолият, ки дар инсон дар натиҷаи таълим ва тақрори бисёрқарата ҳосил шуда, баъд ба раванди бошуурона табдил меёбад ва имкон медиҳад, ки шахс натавонад дар шароити муқаррарӣ, балки дар шароити тағйирёбанда низ амал кунад.

Малакаҳои бақортаъминкунӣ – ин амалҳои бошууронаи мутахассис, ки ба мутобиқшавии бомуваффақият дар бозори меҳнат равона карда шудаанд. Маҳорати ташкил карда тавонистани донишу малакаҳои банақшагирӣ ва пешравии касбӣ, баланд бардоштани сатҳи салоҳиятҳо барои пешравии бомуваффақият дар бозори меҳнат, дар ҳамаи бахшҳо ва зинаҳои шуғлро дар бар мегирад.

Навсонӣ (вариативӣ) муайян мекунад:

– аҳамияти истилоҳоти асосӣ, ки дар меъёрҳои иҷро истифода мешаванд;

– навсонӣ дар вазъияти корӣ ва ҳолатҳо, ки метавонанд ба фаъолият таъсир расонанд;

– фарқияти мазмунӣ дар вобастагӣ аз воҳидҳои салоҳият ва матни муайян (чун мизочони меҳмонхона аз мизочони барои таъмири кондитсионер фарқ мекунад);

танҳо ба воҳиди салоҳияти мушаххас дахлдоранд, на ба ҳамаи воҳидҳои салоҳиятҳо дар умум.

Стандарт (standard) – ҳуҷҷати меъёрӣ, ки аз ҷониби мақомоти ваколатдор таҳия ва тасдиқ шудааст, дар он талаботи меъёрӣ, қоидаҳо, тавсифот ё принципҳои умумие, ки ба намудҳои гуногуни фаъолият ё натиҷаи онҳо дахлдоранд, муайян карда мешаванд. Ҳадафи ин ҳуҷҷат расидан ба сатҳи беҳтарини низоми соҳаи мазкур мебошад.

Стандарти салоҳиятҳои касб – ин ҳуҷҷатест, ки талаботи меъёрии ҳадди аққали дониш, маҳорат, малака ва муносибат (яъне салоҳиятҳо), ки барои сатҳи муайяни таҳассуси касбӣ заруранд, муайян мекунад ва шахс онҳоро бояд дар ҷойи кор дар ҳолатҳои стандартӣ ё тағйирёбанда нишон диҳад. Ҳар як кор мумкин аст, аз стандарти муқарраргардида баландтар иҷро карда шавад, дар ҳеҷ сурат на пасттар аз он. Стандарти салоҳият ба корфармо барои муайян намудани мутобиқати сатҳи таҳассуснокӣ ба талаботи истеҳсолот ёрӣ мерасонад ва маҳорати касбии намоишдодаи шахсро эътироф намуда, доимӣ нигоҳ доштани стандарти олии касбии ўро тасдиқ менамояд.

Сатҳи таснифоти таҳассусҳо – ин сатҳи нишондоди мураккабии кори иҷрошаванда, мустақилият ва масъулиятнокии коргар, мувофиқ ба ҳар як сатҳ мебошад. Гузаштан аз як сатҳ ба сатҳ дигар маънии онро надорад, ки ҳамаи нишондодҳои сатҳи таҳассусиро тавсифкунанда, бояд фарқ кунанд: ҳар як сатҳи навбатӣ муносиби дараҷаи пешин мувофиқ кунонида мешавад ва воридкунии ниҳони ҳамаи тавсифоти сатҳи пешинаро дар назар мегирад.

СБТШ-08 (ISCO-08) – Стандарти байналмилалӣ таснифоти машғулиятҳо (International Standart Classification of Occupations) соли 2008 низоми таснифот ва ҷамъбасти маълумотро дар бораи шугли касбӣ, ки дар асоси барӯйхатгирии омӯрӣ ва тадқиқот гирифта шудааст, ҳамчунин, истифодабарии захираҳои маъмуриро ифода мекунад.

Салоҳият – қобилияти истифода карда тавониш дониш, маҳорат, малака ва муносибат барои иҷрои супориш ё ҳалли масъалаҳо дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳияти касбӣ – қобилияти истифода карда тавониш дониш, маҳорат ва малакаҳо барои иҷрои вазифаҳои касбӣ дар вазъиятҳои стандартӣ ва тағйирёбанда.

Салоҳиятҳои умумифарҳангӣ – ин маҷмӯи дониш, малака, элементҳои таҷрибаи фарҳангӣ, ки ба шахс имкон медиҳанд, дар муҳити иҷтимоӣ-иқтисодӣ озодона мавқеи худро муайян кунанд, элементҳои онро истифода барад ва муносибати онро барои иҷрои вазифаҳои касбӣ ташаккул диҳад. Салоҳиятҳои

умумифарҳангӣ аз воҳидҳои салоҳиятҳои трансверсалӣ (фароумумӣ) ва малакаҳои бокортаъминкунӣ иборат мебошад.

Салоҳиятноки – соҳиб будан ба дониш, малакаву маҳорат ва муносибат, ки барои фаъолияти пурсамар дар соҳаи муайян зарур аст.

Таҳлили функционалӣ – ин тавсифи фаъолияти меҳнатӣ тавассути амалкард (функсия) ва натиҷаҳо мебошад. Бартарии чунин муносибат дар он аст, ки он имкон медиҳад, тағйирот дар технология ва ташкили меҳнат дар бозори меҳнат фавран ба назар гирифта шавад.

Талаботи бозори меҳнат – эҳтиёҷоти корфармоён ба қувваи корӣ аз рӯи гурӯҳҳои мушаххаси касб ва намудҳои машғулият.

Таҳассус (квалификатсия) – камолоти касбии шахс ва дараҷаи омодагии он барои иҷрои намудҳои корҳои мушаххас, ки бо мавҷудияти салоҳиятҳои аз ҷониби корфармоён эътирофшуда муайян гардида, бо ҳуҷҷати намунаи давлатӣ тасдиқ карда мешавад.

Таснифоти миллии таҳассусҳо (ТМТ) – ҳуҷҷати меъёрие, ки ҷаҳорҷӯбахоро муайян ва ҳамаи ихтисосҳои дар сатҳи миллий эътирофшударо идора менамояд. Таснифоти миллии таҳассусҳо дорои ҷаҳорҷӯбахое мебошад, ки аз якҷанд сатҳ иборат буда, ҳар яки онҳо дар нишондиҳандаҳо (дискрипторҳо)-и салоҳиятҳо, ки алоқаҳои таҳассусии байнибахширо дар бар мегиранд, тасвиф карда шуда, ҳамчунин, додани ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи соҳиб шудан ба ихтисос дар он роҳандозӣ карда мешавад.

Таълим дар асоси салоҳият – муносибат ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиш, ки ба ҷӣ тавр дар ҷойи кор шахс корро иҷро карда метавонад, така мекунад.

Харитаи функционалии касб – ин инъикоси амалкард (функсия)-ҳои асосӣ, ки касби мазкурро ташкил медиҳанд, вазифаҳои ба ин амалкард (функсия)-ҳо дохилгардида ва амалҳои воқеӣ барои иҷро намудани супориш ва ҳалли масъалаҳо дар ҷойи кор, дар шароитҳои тағйирёбанда равона карда шудаанд.

Бо стандарти салоҳиятҳои касбҳои кор мекунад

– Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои муайян кардани самаранокии амалиёти сохтори ТИКТО ҚТ, таъсиррасонии он ба болоравии иқтисодии давлат, яъне алоқа бо бозори меҳнат;

– мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии шаҳр/ноҳия барои рушди минтақаи худ;

– дар бахши таҳсилоти ибтидоии касбӣ-техникӣ ва омӯзиш;

– омӯзгорон барои донишҷӯи он, ки ҷиро ба таълимгирандагон омӯзонанд;

– таълимгирандагон, барои донишҷӯи он, ки ҷӣ хел ва ҷиро меомӯзанд;

– маъмурияти муассисаҳои таълимӣ барои донишҷӯи он, ки оё сатҳи тайёрии омӯзгорон ва хатмкунандагон ба талаботи бозори меҳнат мувофиқат мекунад ё не;

– корфармоён, ки стандартҳои салоҳиятҳо барои тақмили таҳассуси касбии кормандон истифода мекунанд, то ин ки ба кормандон дар самти мутабиқшавӣ ба

малакаву маҳорат ва донишҳои тағйирёбанда ва салоҳиятнокии онҳо бо сабаби дигаргуниҳои дар технологияи истехсолот бамиеномада тавсияҳо диҳанд;

- шаҳрвандони алоҳида, ки меҳоҳанд маълумоти касбӣ гиранд ё сатҳи таҳассуси касбии худро ба таври инфиродӣ такмил диҳанд;

- шаҳрвандоне, ки мустақилона таълим гирифтаанд ва меҳоҳанд ҳуҷҷати намунаи давлатӣ (сертификат ё шаҳодатнома) гиранд;

- оила, волидони таълимгирандагон, ки меҳоҳанд фаҳманд, чиро ва чӣ хел фарзандони онҳо таълим мегиранд, пас аз хатми таълим онҳо ба чӣ кор машғул мешаванд;

- шаҳрвандоне, ки меҳоҳанд ба ҷойи кории дигар гузаранд;

- шаҳрвандоне, ки меҳоҳанд норасоии худро дар дониш, малака, маҳорат ва муносибат, яъне салоҳиятҳои худ бартараф намоянд;

- шаҳрвандоне, ки фаъолияти соҳибкории худро васеъ кардан меҳоҳанд;

- шаҳрвандоне, ки коргарони бехтарин шудан меҳоҳанд ва ғайра.

Стандартҳо ва меъёрҳои соҳа

Дар соҳаи саноати сабук айнаи замон стандартҳо ва ҳуҷҷатҳои меъёрии зерин қабул шудаанд ва амал мекунанд:

- Регламенти техникии Иттиҳоди гумрукӣ «Дар бораи беҳатарии маҳсулоти саноати сабук» аз 07.01.12.;

- СД (ГОСТ) Р 53264 - 2009 Таҷҳизоти сухторхомушкунӣ. Либоси махсуси муҳофизатии сухторхомушкунӣ. Талаботи умумии техникӣ. Усулҳои санчиш;

- СД (ГОСТ) 28554 - 2022 Матоҳои турбофӣ. Шартҳои умумии техникӣ;

- СД (ГОСТ) 1115 Маснуоти берунии турбофӣ. Муайян намудани навъ;

- СД (ГОСТ) 1136 Маснуоти турбофӣ тақпушӣ. Муайян намудани навъ;

- СД (ГОСТ) 2351 Маснуот ва матоҳои турбофӣ. Меъёрҳои устувории ранг ва усулҳои муайян кардани он;

- СД (ГОСТ) 3816 (ISO 811-81) Матоҳои насочӣ. Усулҳои муайян кардани хосиятҳои гигроскопӣ ва обпошӣ;

- СД (ГОСТ) 6611.4 Ресмонҳои насочӣ. Усулҳои муайян кардани намӣ;

- СД (ГОСТ) 8844 Матоҳои турбофӣ. Қоидаҳои қабул ва усули намунагирӣ;

- СД (ГОСТ) 8845 Матоҳо ва маснуоти турбофӣ. Усулҳои муайян кардани намӣ, масса ва зичии сатҳ;

- СД (ГОСТ) 8846 Матоҳо ва маснуоти турбофӣ. Усулҳои муайян кардани андозаҳои хатӣ, қач, шумораи сатрҳои ҳалқа, сутунҳои ҳалқа ва дарозии ресмон дар ҳалқа;

- СД (ГОСТ) 8847 Матоҳои турбофӣ. Усулҳои муайян кардани мустаҳкамӣ ва қувваи кашиш дар зери бор;

- СД (ГОСТ) 8871 Ресмони вискозаи рангнашуда бо тарзи центрифуга дар бобинҳо ба даст оварда шуда. Шартҳои техникӣ;

- СД (ГОСТ) 9092 Ресмони пахтагин барои истехсоли турбофӣ. Шартҳои техникӣ;

- СД (ГОСТ) 9706 Ресмони вискоза, бо усули массавӣ дар калоба ранг карда шуда. Шартҳои техникӣ;

- СД (ГОСТ) 9733.0 Маводҳои насосӣ. Талаботи умумӣ оид ба усулҳои санҷиши устувории ранг ба таъсири физикӣ ва химиявӣ;
 - СД (ГОСТ) 9733.4 Маводҳои насосӣ. Усули санҷиш барои устувории ранг ба шустан;
 - СД (ГОСТ) 9733.5 Маводҳои насосӣ. Усули санҷиши устувории ранг ба оби дистиллатсияшуда;
 - СД (ГОСТ) 9733.6 Маводҳои насосӣ. Усулҳои санҷиши устувории ранг ба "араққунӣ";
 - СД (ГОСТ) 9733.27 Маводҳои насосӣ. Усули санҷиш барои устувории ранг ба соиш;
 - СД (ГОСТ) 12739 Матоҳои ва маснуоти трикотажӣ. Усули муайян кардани устувории ранг ба хурдашавӣ;
 - СД (ГОСТ) 14192 Тамғагузори бор;
 - СД (ГОСТ) 14308 Ресмони вискозӣ бо усули массавӣ ва марказгурезӣ ранг карда шуда. Шартҳои техникӣ;
 - СД (ГОСТ) 14862 Ресмони вискозӣ дар калобаҳои секциявӣ. Шартҳои техникӣ;
 - СД (ГОСТ) 16486 Матоҳои турбофӣ барои либосҳои беруна. Меъёрҳои устувории ранг ба хурдашавӣ;
 - СД (ГОСТ) 17511 Ресмони пашмин ва нимпашмин барои истехсоли турбофӣ. Шартҳои техникӣ;
 - СД (ГОСТ) 21650 Воситаҳои бастабандии борҳои бастабандишуда дар бастаҳои нақлиётӣ. Талаботи умумӣ;
 - СД (ГОСТ) 24597 Бастаҳои молҳои бастабандишуда. Параметрҳо ва андозаҳои асосӣ;
 - СД (ГОСТ) 25155 Мошинҳои турбофӣ. Мафҳум ва муайянкунӣ;
 - СД (ГОСТ) 26289 Матоҳои турбофӣ барои либоси дарунӣ. Меъёрҳо барои тағир додани андозаҳои ҳатӣ пас аз коркарди тарӣ;
 - СД (ГОСТ) 26667 Матоҳои турбофӣ барои либоси берунӣ. Меъёрҳо барои тағир додани андозаҳои ҳатӣ пас аз коркарди тарӣ;
 - СД (ГОСТ) ISO 18331) Маводҳои насосӣ. Усулҳои таҳлили микдори химиявӣ омехтаҳои нахҳои дукомпонентӣ;
 - СД (ГОСТ) ISO 1833-2 Маводҳои насосӣ. Таҳлили кимиёвӣ микдорӣ.
- Қисми 2: Омехтаҳои нахҳои секомпонентӣ;
- СД (ГОСТ) ISO 3758 Маҳсулоти насосӣ. Бо аломатҳои нигоҳубин;
 - СД (ГОСТ) ISO 5077 Маводҳо ва маҳсулоти насосӣ. Усули муайян кардани тағирёбии андоза пас аз шустан ва хушк кардан.

Тавзеҳоти умумии касби «Оператори мошини турбофӣ»

Оператори мошини турбофӣ иҷрои як қатор уҳдадорӣ ва вазифаҳои зиёди маҷмӯи муайяни салоҳиятҳоро талаб намуда, барои сифатнок ва сари вақт амалӣ кардани фаъолияти корӣ дар доираи касб имкон медиҳад.

Барои фаъолияти бомувафақияти кори оператори мошини турбофӣ бояд, донишу малакаи зарурӣ оид ба дастгоҳҳои турбофӣ ва усулҳои кор дар онҳо, раванди технологияи бофт дар мошинҳои турбофӣ, намуд ва навъҳои ресмон ва талабот ба сифати истеҳсоли онҳо, қоидаҳои пур кардани мошинҳои турбофиро бо ресмон мавриди назар гирифта шавад.

Дар ҷои кор оператори мошини турбофӣ ҳатман дастури техникаи беҳатарӣ ва ҳифзи меҳнатро донанд ва аз муоинаи тиббӣ гузашта бошад.

Баъдан, ин чорабиниҳо мунтазам на кам аз як маротиба дар як сол гузаронида мешаванд.

Барои кор дар мошини турбофӣ танҳо корманди ихтисосманд, ки диплом ё шаҳодатномаи мувофиқ дошта бошад, роҳ дода мешаванд. Дар ҳолати набудани ҳуҷҷат фаъолият намудани он дар мошини турбофӣ, қатъиян манъ аст.

Кор бо мошини турбофӣ ҳатарҳои зеринро дорад: осеббинӣ аз барқ, зарба хурдани ангуштон ҳангоми иваз намудани ресмон, санҷидани рӯйпушҳои қисмҳои ҷарҳзанандаи мошин ва садои мунтазами мошини турбофӣ. Аз ҳамин сабаб оператори мошини турбофӣ бояд дар вақти корӣ бо либоси махсус ва воситаи ҳимоявӣ кор кунад. Кор бо мавҷуд набудани лавозимоти муҳофизатӣ вайронкунии қоидаҳои беҳатарӣ дар истеҳсолот ба ҳисоб меравад.

Пеш аз он, ки бо мошини турбофӣ корро оғоз намояд, оператори мошини турбофӣ бояд ҳолати кори мошини турбофӣ, аз ҷумла, қисмҳои муҳофизаткунандаи мошин, рӯйпушҳои қисмҳои ҷарҳзанандаи мошин, назораткунандаи ресмон, ҷароғҳои огоҳкунандаи боздошти мошинро санҷида, оид ба коршоямии мошини турбофӣ, шахсони масъулро огоҳ намояд.

Рӯйхати умумии воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ»

Сатҳи Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон	Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯии воҳидҳои салоҳиятҳо
2	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	ТС 01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
	ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста
	ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
	ТС 05-2/01	Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
	LB 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
	LB 02-2/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	LI 8152-01-2/01	Бастани шартномаи меҳнатӣ
	LI 8152-02-2/01	Қабул намудани бастаи кор
	LI 8152-03-2/01	Омода намудани ҷои кор
	LI 8152-04-2/01	Пайванд намудани ресмони кандашуда
	LI 8152-05-2/01	Танзим намудани кашишҳои ресмон
	LI 8152-06-2/01	Бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот
	LI 8152-07-2/01	Танзим намудани кори найча дар мошин
	LI 8152-08-2/01	Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтайёр
	LI 8152-09-2/01	Ба анҷом расонидани корҳо
3	Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
	ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ
	ТС 07-3/01	Такмил додани таҳассуси касбӣ
	Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
	LB 02-3/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна
	Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
	LI 8152-10-3/01	Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт
	LI 8152-11-3/01	Бартараф намудани нуқсонҳои маҳсулот
	LI 8152-12-3/01	Муайян намудани ёзишноки ва зичии маҳсулот
	LI 8152-13-3/01	Назорат намудани раванди бофтани маҳсулот

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Саноати сабук**

Касб: **Оператори мошини турбофӣ**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **LI 8152**

Миқдори воҳидҳои салоҳият: **15**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **2**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

**Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» сатҳи
2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯи воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 01-1/01	Гузаштан аз муоинаи тиббӣ
ТС 03-1/01	Кор кардан дар даста
ТС 04-2/01	Расонидани ёрии аввалия
ТС 05-2/01	Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
ЛВ 01-1/01	Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
ЛВ 02-2/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
ЛІ 8152-01-2/01	Бастани шартномаи меҳнатӣ
ЛІ 8152-02-2/01	Қабул намудани бастии кор
ЛІ 8152-03-2/01	Омода намудани ҷои кор
ЛІ 8152-04-2/01	Пайванд намудани расмони кандашуда
ЛІ 8152-05-2/01	Танзим намудани кашишҳои расмон
ЛІ 8152-06-2/01	Баргараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот
ЛІ 8152-07-2/01	Танзим намудани кори найча дар мошин
ЛІ 8152-08-2/01	Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтайёр
ЛІ 8152-09-2/01	Ба анҷом расонидани корҳо

**Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Оператори мошини турбофӣ», сатҳи
2-юми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Малакаҳои бокортаъминкунии	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб будани муносибатҳо байни ҳамкорон ва мизоҷон/фармоишгарон мусоидат менамояд	- гӯш кардан ва шунидан; - бо забони модарӣ ва дигар забонҳо сухан рондан ва навиштан; - мубодилаи иттилоот кардан; - риоя кардани одоб дар муносибат бо ҳамкорон/мизоҷон; - бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна муошират кардан.
Кор дар даст, ки ба муносибатҳои кори самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	- муайян кардани нақши худ дар ҳаёти даст; - муайян кардани тарафҳои қавии аъзоёни даст; - дар даст дар ҳолатҳои гуногун кор кардан, мисол дар ҳалли масъалаҳои бухронӣ; - суботкор (настойчивый)будан.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	- зоҳир намудани мустақилият ва ташаббускорӣ дар ошкор ва ҳал кардани мушкилот; - қарорҳои эҷодкорона ва инноватсионӣ таҳия кардан; - истифодаи як қатор стратегия барои ҳалли мушкилот; - ғавран ва самаранок ҳал намудани мушкилоти мизоҷон.
Ташаббус ва уҳдабарой, ки барои ба дастовариҳои натиҷаҳои инноватсионӣ мусоидат менамояд	- эҷодкорӣ ва идроки эҷодӣ; - зоҳир намудани ташаббускорӣ ва уҳдабарой; - омода будан ба инноватсия; - дастгирӣ кардани қарорҳои инноватсионӣ.
Банақшагирӣ ва ташкили фаъолият, ки банақшагирии стратегии дарозмуддат ва кӯтоҳмуддатро таъмин менамояд.	- гузоштани мақсадҳои мушаххас ва натиҷаҳои лоиҳа/кор; - таҳияи нақша/барномаҳои стратегӣ, дарозмуддат ва ҷорӣ; - банақшагирии кор ва истифодаи захираҳо; - идоракунии вақт ва афзалиятҳо; - ҳамроҳангсозии вазифаҳо барои худ ва дигарон; - пешбурди баҳисобгирӣ.
Худидоракуние, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- мавҷудияти диди шахсӣ ва мақсадҳо; - боварии қатъӣ ба ғояҳо ва диди шахсӣ; - масъулиятнокӣ; - устувории ахлоқӣ; - риояи этика ва эстетика.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкатиҳо ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	- эътирофи зарурияти таълим бо назардошти тағйиротҳо; - омода будан ба сарфи вақт ва сайю кӯшиш ба омӯхтани малакаҳои нав; - хоҳиши таълим дар ҷойи кор ва берун аз он; - самимӣ барои ғояҳо ва усулҳои нав; - идоракунии худомӯзӣ; - истифодаи таълим ба масъалаҳои «техникӣ» (масалан, омӯзиши маҳсулот) ва «мушкилоти одамон» (масалан, ҷанбаҳои байнишахсиятӣ ва фарҳангии кор); - иштирок дар равандҳои ташаккулёбии пайваста.
Технологияе, ки барои ҳалли самаранокӣ	- доштани малакаҳои заминавии технологияи иттилоотӣ; - хоҳиши аз худ кардани малакаҳои нави технологияи иттилоотӣ;

вазифаҳо мусоидат менамояд	- доштани донишҳо оид ба ҳифзи меҳнат, санитарияи истеҳсолӣ ва беҳдошт барои истифодабарии технологияҳо; - доштани тавоноии ҷисмонии мувофиқ; - риояи техникаи бехатарӣ; - интиҳоб ва истифодабарии воситаҳои ҷимоявӣ барои бехатарии шахсӣ дар ҷойи корӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва ҷорабиниҳои зидди сӯхтор ҳангоми кор бо дастгоҳҳои барқӣ; - қоидаҳои ҷудокунӣ ва коркарди пасмондаҳо.
---------------------------------------	---

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали)

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Гузаштан аз муоинаи тиббӣ		ТС 01-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омодагӣ ва гузаштан аз муоинаи тиббиро бо мақсади таъмин намудани саломатӣ барои иҷрои уҳдадорихои вазифавӣ, ошкор ва табобати саривактии беморӣ ва пешгирӣ аз онро тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми ба қор қабул шудан; - гузаштани муоинаи тиббии нақшавӣ ва ғайринақшавӣ тибқи ҷадвали ташкилот.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - маҳорати баён кардани мақсади худ; - маҳорати гӯш кардан ва шунидан; - маҳорати таҳлили тавсияҳои хаттӣ.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Шиносӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ	1.1. Шиносӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ. 1.2. Шиносӣ бо намудҳои муоинаи тиббӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда.	
2. Гузаштан аз муоинаи тиббӣ	2.1. Гузаштани муоинаи тиббии муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда. 2.2. Пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвирасонӣ ба қорхона/ташкилот.	
Малақаҳои талабшаванда:	- риоя намудани беҳдошт (гигиена)-и шахсӣ; - гирифтани маълумот оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ; - гузаштани муоинаи тиббии муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи ҷадвали тасдиқшуда; - пешниҳод намудани маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвирасонӣ ба қорхона/ташкилот.	
Донишҳои талабшаванда:	- муқаррарот оид ба қонунгузориҳои меҳнат; - маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) ва вазифаи он; - қоидаҳои гузаштан аз муоинаи тиббӣ.	
Муносибати талабшаванда ба қор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - боинтизом; - бомасъул; - бовиҷдон.	

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатмӣ ба саволҳои ҷавоб додан/тестҳо	Шифоӣ ба саволҳои ҷавоб додан/мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозиҳои нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/худомаҷлиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1. Шиносоӣ бо тартиби гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
1.1. Шиносоӣ бо ҳуҷҷатҳо оид ба гузаштани муоинаи тиббӣ				✓							
1.2. Шиносоӣ бо намунаҳои муоинаи тиббӣ тибқи қадвали тасдиқшуда				✓							
Элементи 2: Гузаштан аз муоинаи тиббӣ											
2.1. Гузаштани муоинаи тиббӣ муқаддимаӣ, ҳатмӣ, даврӣ ва ғайринавбатӣ тибқи қадвали тасдиқшуда											✓
2.2. Пешниҳод намунаҳои маълумотнома/дафтарчаи беҳбудсозӣ (санитарӣ) баъди батасвибрасонӣ ба корхона/ташкilot											✓

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Намудҳои муоинаи тиббӣ:	- муқаддимаӣ; - ҳатмӣ; - даврӣ; - ғайринавбатӣ.
--------------------------------	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Кор кардан дар даста	ТС 03-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур корҳои умумии мақсадноки даста, ки вазифаи умумиро бо қоидаҳои муқаррарнамудаи ташкилот ҳал мекунад, тавсиф менамояд. Коргарон дар қомеъҳои даста манфиати шахсӣ доранд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми кор дар коллективи ҳар ташкилот/корхона.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - вуҷуд надоранд.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷро (МИ)-и ВС
1. Муайян кардани мақсад	1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои кор дар даста яқҷоя бо

ва вазифаҳо	ҳамкорон. 1.2. Муайян кардани ҷойкунонии афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда. 1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадорихои инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузашташуда.
2. Кор кардан дар даста	2.1.Изҳори боварӣ кардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза. 2.2. Эътирофи фарқиятҳои фарҳангӣ дардаста. 2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста. 2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста.
3. Риоя кардани одоб ва зебӣ (этика ва эстетика)	3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила. 3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифоҳӣ. 3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришифоҳӣ мувофиқ. 3.4. Таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ. 3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан. 3.6. Интиҳоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян. 3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муошират, алоқаманд ба шумидан (гӯшдиҳӣ); - савол додан; -муоширати хаттӣ, возеҳ ва кӯтоҳ навиштани паём, қайдҳо, мактубҳо; - ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан; - ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан; - ошкор ва воқиф шудан ба вазъияти муноқишавӣ, шикоятҳо дар доираи масъулият; - дар даста кор кардан; - гӯш додан ва шунавидан; - малакаҳои заминавии босаводона хондан; - малакаҳои худидоракунии.
Донишҳои талабшаванда:	- мақсад ва вазифаҳои кор дар даста якҷоя бо ҳамкорон; - бартариҳои кор дар даста; - воситаҳои робитаӣ; - принципҳои кори даста; - тавсифот, усул ва меъёрҳои истифодаи воситаҳои гуногуни муошират; - намудҳои қабул ва қоидаҳои рафтор дар онҳо; - мафҳуми этика ва ахлоқ; - одоби сӯҳбат ва маданияти нутқ; - симои зохирӣ; - ҳусни рафтори расмӣ ва сиёсӣ; - тарзи рафтор дар ҷойҳои ҷамъиятӣ, ҷойи кор; - одоби сӯҳбатҳои телефонӣ бо мизочон ва ҳамкорон; - калима, ибора ва услуби сӯҳбати телефонӣ.
Муносибати талабшаванда	- ба шахси вазифааш баландтар итоат кардан;

ба кор:	- ба дарккунӣ кӯшиш кардан; - бо атрофиён эҳтиромона муносибат кардан. Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизақор; - масъул; - уҳдабаро; - меҳрубон; - ташаббусқор.
---------	--

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди қор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳафӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳида	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян кардани мақсад ва вазифаҳо											
1.1. Муайян кардани мақсад ва вазифаҳои қор дар даста якҷоя бо ҳамқорон											✓
1.2. Муайян кардани ҷойқунони афзалиятҳо ва иҷрои масъалаҳои алоҳида дар муҳлати таъиншуда											✓
1.3. Мувофиқа ва мутобиқ кардани уҳдадорихии инфиродӣ барои ноилшавӣ ба мақсадҳои гузашташуда											✓
Элементи 2. Қор қардан дар даста											
2.1. Изҳори боварӣ қардан, дастгирӣ ва эҳтиром нисбати аъзоёни даста дар фаъолияти ҳаррӯза											✓
2.2. Эътирофи <i>фарқиятҳои фарҳангӣ</i> дар даста											✓
2.3. Ҳангоми зарурат истифода бурдани ёрии дигар аъзоёни даста											✓
2.4. Эътино (муассирӣ) ба робитаи мутақобила ва иттилоот аз ҷониби дигар аъзоёни даста											✓

Элементи 3: Риоя кардани одоб ва зебӣ (этика ва эстетика)											
3.1. Муошират намудан бо ҳамкорон боадабона, хушмуомила	√										
3.2. Истифода бурдани забон ва лаҳни мутобиқ ба вазъияти зикршуда дар робитаи хаттӣ ва ҳам шифохӣ	√										
3.3. Истифода бурдани муоширати ғайришифохӣ мувофиқ	√										
3.4. Изҳори таҳаммулпазирӣ нисбат ба фарқиятҳои фарҳангӣ ва иҷтимоӣ	√										
3.5. Истифодаи усулҳои фаъоли гӯш кардан	√										
3.6. Интиҳоби воситаи робитаи мувофиқ вобаста аз вазъияти муайян	√										
3.7. Истифодаи боодобонаи воситаҳои робита тибқи протоколҳои стандартӣ ва расму тартиби ташкилӣ	√										

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Фарқиятҳои фарҳангӣ:	- намудҳои саломдиҳӣ, хайрбод ва гуфтугӯ; - забони имову ишораҳо; - махсусияти услубҳои миллии муомилаи корӣ; - махсусияти муносибати байнифарҳангӣ.
Муоширати ғайришифохӣ:	- забони имову ишора; - риоя кардани фосолаи муайян байни шарикон.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Расонидани ёрии аввалия		ТС 04 – 2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур малака ва донишҳои заруриро барои расонидани ёрии аввалия ва нигоҳдории ҳаёт дар давраи то расонидани ёрии тиббӣ тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - ҳангоми арзёбии ҳолатҳои руҳдода, бартараф кардани таваккалҳои мушаххас, хавф ва захмҳои ба он алоқаманд.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03 – 1/01 Кор кардан дар даста.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Арзёбии ҳолати руҳдода	1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани хатар , ба вучуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон. 1.2. Ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида.	

	1.3. Даъват намудани ёри таъчилӣ. 1.4. Оромона ба ҷабридида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан. 1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабридида. 1.6. Бо ҷабридида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан.
2. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидан аз барқ ва раъд	2.1. Бартараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, ҳомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабридида ва ғайра). 2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабридида бештар таҳдидунонда. 2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабридида.
3. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ	3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ. 3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба ҷароҳат.
4. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон	4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст. 4.2. Қарахт кардани қитъаи шикаст. 4.3. Тахтаҷабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан.
5. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ	5.1. Додани нафаси сунъӣ. 5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина.
6. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ	6.1. Истифода бурдани усули Геймлих. 6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа.
7. Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан	7.1. Баровардан ба ҷойи беҳатар. 7.2. Коркарди ҷойи сӯхта.
8. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна	8.1. Санҷидани нишонаҳои зарбхӯрӣ. 8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азҳушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарҷарҳзанӣ, дилбеҳузурӣ).
9. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра	9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра. 9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ.
10. Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ	10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил. 10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб. 10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ.
11. Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ	11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва ҷораҳои андешида. 11.2. Иттилоъ додан оид ба доруворҳои истифодашуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи беҳатарии барқӣ; - муайян намудани хатарҳои барқӣ; - бартараф намудани хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидунонда; - истифода намудани дастурамалҳо оид ба истифодабарии асбобу таҷҳизоти барқӣ; - арзёбии вазъият ва кам кардани хунравӣ; - ошкор кардани ҳодисаи нохуш, захм ва арзёбии ҳолати ҷабридида;
-------------------------	--

	- даъват намудани ёрии таъчилӣ; - иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда; - оромона ба ҷабридида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан; - истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабридида; - бо ҷабридида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан; - истифода намудани тахтача/чӯбча барои мустаҳкам кардани шикаст; - додани нафаси сунъӣ; - масҳ кардани дил ва қафаси сина; - хондан, фаҳмидани дастурамал ва истифода бурдани он; - истифодаи воситаҳои сӯхторхомушкунӣ; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил; - расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб; - расонидани ёрӣ ҳангоми заҳролудшавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи беҳатарии барқӣ; - хатарҳои барқии ҳангоми кор рухдода; - қоидаҳои бартарафкунии хатарҳои ба ҳаёти инсон таҳдидкунанда; - амалҳо оид ба наҷот додани ҷабридида; - дастури Ҳилоли Аҳмар оид ба принципҳои расонидани ёрии аввалия; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунравӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ ва нафасгиршавӣ; - дастурамали расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан; - дастурамали расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна ва осеб дидани сутунмуҳра; - монеашавии роҳҳои нафасгирӣ/нафастангӣ; - сӯхтан (ҳароратӣ, кимиёвӣ, барқӣ, соишхӯрӣ); - қоида ва тартиби додани нафаси сунъӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизакор; - масъул; - уҳдабаро; - мушфиқ; - раҳмдил.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди қор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳаггӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Арзёбии ҳолати руҳдода											
1.1. Арзёбии вазъият ва кам кардани ҳатар , ба вучуд оварандаи таваккали захмгирӣ ё беморӣ барои худ ва дигарон				✓							
1.2. Ошқор кардани ҳодисаи нохуш, захм, беморӣ ва арзёбии ҳолати ҷабрдида				✓							
1.3. Даъват намудани ёрии таъҷилий				✓							
1.4. Оромона ба ҷабрдида дар бораи ҳолати ӯ иттилоъ дода, таскин намудан									✓		
1.5. Истифода бурдани ашё ё таҷҳизоти дастрас барои худро бароҳат ҳис кардани ҷабрдида									✓		
1.6. Бо ҷабрдида босаброна муошират карда, ҳамдардӣ ва эҳтиром зоҳир намудан									✓		
Элементи 2:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб دیدан аз барқ ва раъд											
2.1. Баргараф намудани таъсири омилҳои хавфнок (аз таъсири ҷараёни барқӣ озод кардан, ҳомӯш кардани либосҳои сӯхта, аз об дур кардани ҷабрдида ва ғайра)									✓		
2.2. Муайян намудани характери зарари ба ҳаёти ҷабрдида бештар таҳдидунонда									✓		
2.3. Иҷро намудани пайдарпайии амалҳо оид ба наҷот додани ҷабрдида									✓		
Элементи 3:Расонидани ёрии аввалия ҳангоми хунаравӣ											

3.1. Расонидани ёрӣ дар боздошти хунравӣ									√		
3.2. Истифодаи фишороварии мустақим ба чароҳат									√		
Элементи 4: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми шикасти устухон											
4.1. Беҳаракат кардани қитъаи шикаст									√		
4.2. Карахт кардани қитъаи шикаст									√		
4.3. Тахтачабандӣ (шинагузорӣ) кардани узви шикастаи бадан									√		
Элементи 5: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ғарқшавӣ											
5.1. Додани нафаси сунъӣ									√		
5.2. Гузаронидани масҳи мустақим ба қафаси сина									√		
Элементи 6: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми нафасгиршавӣ											
6.1. Истифода бурдани <i>усули Геймлих</i>									√		
6.2. Такрор кардани усул то аз нойи нафас баромадани монеа									√		
Элементи 7: Расонидани ёрии аввалия зимни сӯхтан											
7.1. Баровардан ба ҷойи беҳатар									√		
7.2. Коркарди ҷойи сӯхта									√		
Элементи 8: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми зарбхӯрии майна											
8.1. Санчидани нишонаҳои зарбхӯрӣ									√		
8.2. Муайян кардани нишонаҳо (азхушравӣ, аз даст додани тамоюлот, хирашавии хотира, сарчархзанӣ, дилбеҳузурӣ)									√		
Элементи 9: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми осеб дидани сутунмуҳра											
9.1. Иҷрои амали дуруст ҳангоми гумонбарии осеби сутунмуҳра									√		
9.2. Зоҳир намудани эҳтиёткорӣ ҳангоми додани нафаси сунъӣ									√		
Элементи 10: Расонидани ёрии аввалия ҳангоми ҳолатҳои фаврии ғайримуқаррарӣ											
10.1. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи дил									√		
10.2. Расонидани ёрӣ ҳангоми сактаи асаб									√		
10.3. Расонидани ёрӣ ҳангоми захролудшавӣ									√		

Элементи 11: Иттилоъ додан ба кормандони тиб оид ба расонидани ёрӣ										
11.1. Иттилоъ додан оид ба вақт ва чораҳои андешида									√	
11.2. Иттилоъ додан оид ба дорувориҳои истифодашуда									√	

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Хатар –	- ҷисмонӣ; - биологӣ; - кимиёвӣ; - марбут ба омили инсонӣ.
Усули Геймлих –	Тартиби амал ҳангоми расонидани ёрӣ ба нафасгиршуда: - бояд аз паси ҷабрида истода (агар ҳанӯз рост истода ва ба ҳуш бошад), бо дастон ўро дар бар гирифтанд; - як дастро мушт карда, бо он тарафе, ки ангушти калон дорад, ба шиками ҷабрида дар сатҳи байни нофу қавсаҳои тахта (қабурға)-ҳо гузоштан; - кафи дигар дастро ба болои мушт гузошта, бо тапишдиҳии зуд ба боло бо мушт ба шикам зер мекунад; - дастонро баробари ин якбора аз оринҷ қат мекунад, лекин қафаси синаи ҷабридари зер кардан лозим нест; - ин усулро ҳангоми зарурат чанд маротиба такрор мекунад, то роҳи нафас кушода шавад; - агар роҳи нафас кушода шавад, нафасгирии одам барқарор мешавад ва рангу рӯяш муътадил мегардад.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият
Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ		ТС 05-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди шиносӣ бо технологияи иттилоотиро дар сатҳи заминавӣ - кор бо муҳаррири матнӣ ва графикӣ, почтаҳои электронӣ, ҷустуҷӯ ва бозкашии (скачивание) иттилоотро аз Интернет тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур:		
- қобили истифода ба ҳар корманд.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ):		
- тавониستاني хондан ва навистан.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Шиносӣ бо сохти компюте	1.1. Шиносӣ бо функцияҳо (амалкардҳо)-и қисмҳои асосии компютери фардӣ . 1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер .	
2. Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»	2.1. Омода намудани компютер ба кор. 2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) . 2.3. Кор кардан бо файлҳо. 2.4. Кор кардан бо лавҳаи идоракунии .	
3. Кор кардан дар барномаи офисӣ	3.1. Кор кардан дар барномаи «WORD». 3.2. Кор кардан дар барномаи «POWER POINT». 3.3. Кор кардан бо муҳаррири матнӣ. 3.4. Кор кардан бо муҳаррири графикӣ.	

4. Пайваст ва истифода намудани «Интернет»	4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет. 4.2. Кор кардан бо <i>хадамоти ҷустуҷӯӣ</i> чиҳати дарёфти маълумот/иттилоот. 4.3. Кор кардан бо <i>браузерҳо</i>.
5. Кор кардан бо почтаҳои электронӣ	5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ). 5.2. Ирсол ва қабул намудани мактубҳо тариқи почтаи электронӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- пайваст кардани таҷҳизоти компютерӣ; - муайян намудани наслҳои компютерҳо; - кор кардан бо қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер, манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - истифода намудани компютерҳо ва барномаҳои он; - кор кардан бо ҳомили файлҳо; - кор кардан бо барномаҳои зиддивирӯсӣ; - сохтани файлҳо ва сабт кардани онҳо дар компютер; - сохтани файли «WORD» дар компютер ва сабт кардани он; - сохтани файли барномаи «POWER POINT» ва сабт кардани он; - чоп кардани ҳуҷҷатҳо дар компютер; - ворид намудани расм ва графикҳо дар барномаҳои офисӣ; - ҷӯрсозии параметрҳои Интернет; - боргирии маълумот аз Интернет; - кор кардан бо ҷустуҷӯгарҳо (браузерҳо)-и Интернет; - кор кардан бо мессенҷерон; - қабул, ирсол ва эътиноӣ (игнорировать) мактубҳои почтаи электронӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- наслҳои компютерҳо; - қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер; - гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо); - функсияҳои қисмҳои иловагӣ (принтер, сканер), манбаи тағзияи муттасил (UPS) ва ғайра; - системаи амалиётии компютер; - драйверҳои қисмҳои иловагӣ; - лавҳаи идоракунии ва дохилшавӣ ба он; - намудҳои барномаҳои офисӣ; - тарзи насб кардани барномаҳои офисӣ дар компютер; - тартиби кори барномаҳои офисӣ; - дастрас намудани барномаҳои офисӣ аз Интернет ва ширкати истеҳсолкунанда; - таҷҳизот ва дастгоҳ барои пайвастшавӣ ба хатти Интернет; - тарзи бехатар кор кардан дар шабакаи Интернет; - хадамоти ҷустуҷӯӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ; - кибернетика ва кибертерроризм ва пешгири аз онҳо; - намудҳои мессенҷерон ва тарзи кори онҳо; - почтаи электронӣ ва тарзи дурусти истифодаи он; - бехатарӣ ва ҳифзи маълумот ҳангоми кор бо почтаҳои электронӣ ва шабакаҳои иҷтимоӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизақор;

	- масъул; - эҳтиёткор.
--	---------------------------

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушохидати бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусохиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччагҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Шиносӣ бо сохти компютер											
1.1. Шиносӣ бо функсияҳои қисмҳои асосии компютери фардӣ			√								
1.2. Кор кардан бо қисмҳои иловагии компютер	√		√								
Элементи 2: Кор кардан дар барномаи «WINDOWS»											
2.1. Омода намудани компютер ба кор	√										
2.2. Истифода намудани гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура)	√										
2.3. Кор кардан бо файлҳо	√										
2.4. Кор кардан бо лавҳаи идоракунии	√										
6. Элементи 3: Кор кардан дар барномаи офисӣ											
3.1. Кор дар барномаи «WORD»		√									
3.2. Кор дар барномаи «POWER POINT»								√			
3.3. Кор бо муҳаррири матнӣ		√									
3.4. Кор бо муҳаррири графикӣ		√									
Элементи 4: Пайваст ва истифода намудани «Интернет»											
4.1. Истифода намудани таҷҳизоти васлгарӣ барои пайвастшавӣ бо Интернет	√										
4.2. Кор кардан бо ҳадамоти ҷустуҷӯӣ ҷиҳати дарёфти маълумот/иттилоот	√										
4.3. Кор кардан бо браузерҳо	√										
Элементи 5: Кор кардан бо почтаҳои электронӣ											

5.1. Бақайдгирӣ дар почтаи электронӣ (почта, шабакаҳои иҷтимоӣ)	√										
5.2. Ирсоли ва қабули намунаҳои мактубҳои тариқи почтаи электронӣ	√										

Нависонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Компютери фардӣ (КФ):	- компютере, ки онро танҳо як одам истифода мебарад (ё соҳибӣ мекунад) (аз калимаи «personal», яъне барои як фард)
Қисмҳои асосӣ ва иловагии компютер:	<i>қисмҳои асосии компютер:</i> - монитор; - блокаи системавӣ; - ҳарфкалид (клавиатура); - мушак. <i>қисмҳои иловагии компютер:</i> - принтер; - УПС; - овозбарор; - гӯшмонак (наушник); - сканер; - ёдгори/флеш-захирашаро (накопитель); - модем.
Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура):	- тақсими тугмачаҳо (клавишҳо)-и ҳарфкалид (клавиатура) дар асоси функсия ва ҷойгиршавии онҳо. Гурӯҳи тугмачаҳо (клавишҳо) дар ҳарфкалид (клавиатура) тақсим мешавад: - ба иловагӣ, алифбой–рақамӣ, хизматӣ, функционалӣ, барои кор бо курсор муқарраргардида.
Лавҳаи идоракунии:	- қисмати истифодашавандаи интерфейси Microsoft Windows, ки иҷрои амалҳои асосӣ оид ба ҷӯрсоии система, ҷун иловакунии ва ҷӯрсоии дастгоҳ, насб ва деинсталлятсияи (интисоби)-и барномаҳо, идоракунии баҳисобгирии сабтҳо, воридкунии имконоти махсус ва инчунин, якҷанд амалҳои дигари марбут ба идоракунии системаро имкон медиҳад.
Ҳадамоти ҷустуҷӯи Интернет:	- yandex; - google; - yahoo; - bing ва ғайра.
Браузер - ин:	- барномае, ки бо ёрии он веб-саҳифаҳо аз назар гузаронида мешаванд. Новобаста аз он, ки намунаҳои гуногуни браузер зиёданд, мазмуни қисми онҳо ин - қушодани сомонҳо мебошад. Барои ин, дар ҳар браузер сатри нишонигӣ вуҷуд дорад-майдон, ки дар он номгӯи сомон барои қушодашавии он ҷоп/навишта мешавад.

Воҳидҳои салоҳияти заминавӣ (базавӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	LB-01-1/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди қатъиян риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат, техникаи бехатарӣ ва қоидаҳои бехатарии зидди сӯхторро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат	1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат. 1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор. 1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона.
2. Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ	2.1. Гузаштан аз дастурдиҳӣ (муқаддимаӣ, ибтидоӣ, ҷорӣ) оид ба техникаи бехатарӣ. 2.2. Истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ . 2.3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии барқӣ . 2.4. Риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ.
3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор	3.1. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтори тартиботи дохилии ташкилот. 3.2. Истифода бурдани воситаҳои сӯхторхомушкунӣ тибқи дастурамал.

Малакаҳои талабшаванда:	- кор кардан мувофиқи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат дар ҷои кор; - истифодаи либоси махсуси корӣ ва воситаҳои ҳимоявӣ; - шинос шудан бо санадҳои меъёрии техникии ҳуқуқӣ ва санадҳои маҳаллии меъёрию ҳуқуқии ҳифзи меҳнат; - пайдо намудани маълумот оид ба тартиботи дохилии ташкилот/корхона; - гирифтани иҷозат барои иҷрои корҳо аз рӯи супоришнома ва ё амр; - истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ тибқи талаботи муассиса/ташкилот; - истифодаи воситаҳои муҳофизатии барқӣ; - санҷидани ҳолати коршоямии воситаҳои ҳимоявӣ; - истифода бурдани системаи эҳтиётӣ; - истифодаи воситаҳои оташнишонӣ тибқи дастурамал ва таъйинот; - расонидани ёрии аввалия ҳангоми сӯхтан.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - санадҳои меъёрии техникии ҳуқуқӣ ва санадҳои маҳаллии меъёрию ҳуқуқии ҳифзи меҳнат; - тартиботи дохилии ташкилот/корхона оид ба ҳифзи меҳнат; - намудҳои дастурдиҳӣ оид ба техникаи бехатарӣ; - қоидаҳои бехатарии барқии ташкилот;

	- қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ; - қоидаҳои истифода бурдани воситаҳои ҷимояи эҳтиётӣ; - қоидаҳои бехатарии сӯхтори ташкилот; - қоидаҳои тахлиии одамон (кӯчонидан) ҳангоми вазъиятҳои фавқулода; - сабабҳои сар задани сӯхтор ва пешгирӣ аз онҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - тозагор; - масъулнок; - ӯҳдабаро; - ташаббускор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот / case study	Мубохиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат											
1.1. Риоя намудани талаботи дастурамалҳо оид ба ҳифзи меҳнат	√		√								
1.2. Риоя намудани меъёрҳо ва қоидаҳои кор	√			√							
1.3. Риоя намудани тартиботи дохилии ташкилот/корхона	√			√							
Элементи 2: Риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ											
2.1. Гузаштани дастурдихӣ (муқаддимаӣ, ибтидоӣ, ҷорӣ) оид ба техникаи бехатарӣ	√		√								
2.2. Истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои муҳофизатӣ	√		√								
2.3. Риоя намудани қоидаҳои бехатарии барқӣ	√		√								
2.4. Риоя намудани қоидаҳои бехатарӣ ҳангоми кор бо асбоб ва таҷҳизоти корӣ	√		√								
Элементи 3: Риоя намудани қоидаҳои бехатарии зидди сӯхтор											

3.1. Риоя намудани қоидаҳои беҳатарии зидди сӯхтори тартиботи дохилии ташкилот	√			√							
3.2. Истифода бурдани воситаҳои сӯхторхомушкунӣ тибқи дастурамал	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Қоидаҳои техникаи беҳатарӣ -ин:	- системаи чорабиниҳои муташаккилона, санадҳои меъёрӣ, воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи таъсири омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргар.
Гузаштани дастурдиҳӣ оид ба техникаи беҳатарӣ – маъно дорад:	- қабл аз иҷозатдиҳии коргар ба иҷрои вазифаи худ сардор ва шахсони масъул оид ба беҳатарӣ уҳдадоранд бо одам ва корманд дастурдиҳии техникаи беҳатариро гузаронанд ва имзои дастургирандаро дар журнали техникаи беҳатарӣ ба қайд гиранд. Қоидаи мазкур–шарти ҳатмии муносибатҳои меҳнатӣ, батартибдаровардашудаи Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Гузаштани он ҳатто ба роҳбари ширкат ҳатмист. Танҳо баъди шиносӣ бо дастур оид ба техникаи беҳатарӣ кормандро метавон ба иҷрои корҳо иҷозат дод.
Либоси махсус – ин	- сарпӯшҳо, шим, комбинезон, камзӯл, дастпӯш, пойафзол ва монанди инҳо, яъне он чизҳое, ки ба предметҳои либос тааллуқ доранд ва барои аз омилҳои хатарноки беруна муҳофизат кардани ҳаёт ва саломатии кормандон дар раванди иҷрои корҳо таъйинот доранд.
Қоидаҳои беҳатарии барқӣ - ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилонаи воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи расиш ба қисмҳои ҷараёнгузар ва таъсиррасонии он ба коргар.
Воситаҳои муҳофизатии барқӣ -ин:	- воситаҳои ҳимоявӣ аз зарбаи ҷараёни барқӣ барои таъмини беҳатарии барқӣ пешбинишуда. Ба онҳо тааллуқ доранд: - мила (штанга) – ҳои оиққунанда; - анбӯри оиққунанда; - ҷараённамоҳо; - дастаҳои диэлектрикӣ, калӯши одӣ, калӯши соқдор; - қолинчаҳои диэлектрикӣ ва пояҳои оиққунанда; - тавораҳои ҳимоявӣ (защитные ограждения) (пардаҳо); - заминваслаҳои сайёр; - аломат ва овезаҳои беҳатарӣ ва ғ.
Қоидаҳои беҳатарӣ аз сӯхтор –ин:	- системаи тадбирҳои муташаккилонаи воситаҳои техникӣ ва усулҳои пешгирикунандаи ҳолати хатари оташ, барҳамдиҳии он ва таъсиррасонии омилҳои хатарноки истеҳсолӣ ба коргарон.
Воситаҳои сӯхторхомушкунӣ –ин:	- воситаи махсуси дар ихтиёрдошта ва инчунин, асбобу анҷоми истифодашаванда барои оташнишонӣ (ҷумаки оташнишонӣ (гидрант), рӯдаҳои оташнишонӣ, оташнишонак, кум, об, чангаки сӯхторнишонӣ, мисрон (лом), бел, сатил ва ғайра).

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳиди салоҳият	
Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ		LB 02-3/01	
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур, маҳорат ва дониши зарурӣ барои фаҳмиш ва истифодаи фарқкунанда аз забони тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва ғ.) дар мисоли истифодаи ифодаҳое, ки доимӣ дар ҷои кор (саломдиҳӣ, хайрухуш, бахшиш ва ғ.) маъмуланд, инъикос мекунад.			
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: кормандони ҳама сатҳҳои соҳаи мазкур.			
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): надорад.			
Элементҳои ВС		Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Муоширати боадабона бо мизочон/фармоишгарон		1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур. 1.2. Истифодаи <i>ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи</i> одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизочон/фармоишгарон. 1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад. 1.4. Истифодаи <i>захираҳои мувофиқ</i> ва муроҷиат ба ёрии ҳамкорон - донандагони забони мазкур.	
2. Муошират кардан бо мизочон/фармоишгарон бо забони фарқкунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор		2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани <i>муошират</i> . 2.1. Истифодаи ҳама гуна <i>усулҳои визуалӣ</i> барои беҳтар ва иваз кардани муоширати шифоӣ.	

Малакаҳои талабшаванда:	- малакаҳои робитавӣ ва байнишахсии муоширати ҳалимона бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон; - истифода намудани калимаҳои асосӣ, ибораҳо, ифодаҳои кӯтоҳ ва рақамҳо, барои муошират бо мизочон/фармоишгарон зарур, мувофиқ ба ҷои корӣ мушаххас; - истифода намудани забони имову ишора ё луғат; - талаффуз намудани калимаҳо ва ибораҳо барои иҷрои кор; - талафузи номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус бо забони омӯхташаванда; - талафузи номгӯӣ асбоб ва таҷҳизотҳо, нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- алифбои забони омӯхташаванда; - оид ба масъалаҳои робитаҳои фарҳангӣ, роҳ надодани таҳқиқҳои тасодуфӣ ба ҳамкасбон ё шарикон; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - қоидаҳои талаффузи калимаҳо ва ибораҳо; - номҳои таҷҳизоти муҳофизати шахсӣ ва либоси махсус; - номгӯӣ асбоб ва таҷҳизотҳо бо забони хориҷӣ; - нишонаҳо дар аломатҳои огоҳкунанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - ҳалим; - мушфиқ; - ташаббускор; - бофарҳанг/

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳафти ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Қори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоиди	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Муоширати бо адабона бо мизочон/фармоишгарон											
1.1. Муайян кардани забони мушаххас барои муошират зарур.				✓							
1.2. Истифодаи ибораҳои одии маъмулан истифодашавандаи одоб (салому алейк, хайру хуш, маъзарат, сипосгузорӣ) бо мизочон/фармоишгарон.				✓							
1.3. Истифодаи забони имову ишора ё луғат, агар монеаи забонӣ пайдо шавад.				✓							
1.4. Истифодаи захираҳои мувофиқ ва мурочиат ба ёрии ҳамкорон - донандагони забони мазкур.				✓							
Элементи 2: Муошират кардан бо мизочон/фармоишгарон бо забони фарқкунанда аз тоҷикӣ (русӣ, англисӣ ва диг.), барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷои кор											
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳои кӯтоҳ ва имову ишораҳо барои давом додани муошират				✓							
2.2. Истифодаи ҳама гуна усулҳои визуалӣ барои беҳтар ва иваз кардани муоширати шифоӣ				✓							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ибораҳои маъмули зуд-зуд истифодашаванда:	субҳ ба хайр; корхоятон чи тавр? то боздид; ба шумо чӣ кумак карда метавонам? бубахшед ман шуморо намефаҳмам; Шумо бо забони...гап мезанед? ва ғайра.
--	--

Захираҳои мувофиқ:	дафтарча барои қайди ёдоштҳо, сабти калимаҳо, абзорҳо барои афзун кардани луғат; луғатҳои гуногун (мавзӯӣ, касбҳои ҷудогона, бо расмҳо ва ғ.); китобчаҳо (брошюраҳо); имзоҳо бо тавзеҳот; сомонаҳо барои тарҷума.
Муошират:	маслиҳатҳо ва эзоҳ додан; пешниҳод намудани маълумотҳо, монанди: соати корӣ, намуди кор, нархнома ва ғ.; кумак дар доираи вазифаҳои худ, инчунин ба ҳамкорон/мизоҷон аз рӯи хоҳиши онҳо; фаҳмондан ва таъмин кардани самтҳои одӣ ва ғ.
Усулҳои визуалӣ (дидорӣ):	қайд, нишон додани иттилооти зарурӣ дар ҳуҷҷатгузорӣ, ҳуҷҷатҳо ва нақшаҳо; истифодаи калкулятор барои арзиши музди кор ва хароҷотҳои муайян; истифода намудани забони имову ишора; нишон додани ашёи мушаххас.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Бастани шартномаи меҳнатӣ	LI 8152-01-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди бастани шартномаи меҳнати мошиначии дастгоҳи турбофиро бо кордиханда, мувофиқ бо Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Шинос шудан бо шартномаи меҳнатӣ	1.1. Шинос шудан бо хусусияти кор. 1.2. Шинос шудан бо шартҳои музди меҳнат . 1.3. Шинос шудан бо қоидаҳо ва уҳдадорӣҳои ҷонибҳо. 1.4. Шинос шудан бо шароит ва регламенти кор .
2. Бастани шартномаи меҳнатӣ	2.1. Ба тасвиб расонидани шартномаи меҳнатӣ . 2.2. Гузаштани дастурдихӣ оид ба тартиботи дохилии ташкилот.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани талаботи шартномаи меҳнатӣ; - иҷро намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва талаботи техникаи бехатарӣ; - иҷро намудани талаботи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ; - иҷро намудани талаботи дохилии корхона; - кор кардан мутобиқи дастурамали вазифавӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон; - қоидаҳо ва уҳдадорӣҳои шартномаи меҳнатӣ;

	- санадҳои меъёрии ҳукукии соҳаи турбофӣ; - қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамали вазифавии оператори мошинаи турбофӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҳтиёткор; - тозақор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушотидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Шинос шудан бо шартномаи меҳнатӣ											
1.1. Шинос шудан бо хусусияти кор	√			√							
1.2. Шинос шудан бо шартҳои музди меҳнат	√			√							
1.3. Шинос шудан бо қоидаҳо ва уҳдадорӣҳои ҷонибҳо				√							
1.4. Шинос шудан бо шароит ва регламенти кор				√							
Элементи 2: Бастани шартномаи меҳнатӣ											
2.1. Ба тасвиб расонидани шартномаи меҳнатӣ	√			√							
2.2. Гузаштани дастурдихӣ оид ба тартиботи дохилии ташкилот	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Музди меҳнат - ин:	- маҷмӯи подошҳои бо воҳиди пулӣ ё дар шакли асли ҳисобкардашудае мебошад, ки корфармо бояд онҳоро ба корманд барои корҳои амалан иҷрошуда, ҳамчунин барои он муддате, ки ба вақти корӣ дохил мешавад, пардохт намояд.
Регламенти кор - ин:	- тартиби кор барои ҳар як мутахассис, ҷадвали кор, муносибат байни кормандон ва нишондиҳандаҳои асосии кор нишон дода мешавад.
Шартномаи меҳнатӣ - ин:	- созиши байни корфармо ва корманд, ки тибқи он корманд уҳдадор аст корҳоро аз рӯи як касб, якчанд касби муайян,

	ихтисос ё вазифа (мансаб) бо дараҷаҳои дахлдор, бо риояи қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатӣ иҷро намояд. Корфармо бошад, уҳдадор аст, барои ҳамин кор ба корманд пурра ва сари вақт музди меҳнат диҳад ва шароити меҳнати, ки Кодекси меҳнат, дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва созишномаҳои тарафҳо муайян намудаанд, таъмин кунад.
--	--

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Қабул намудани басти кор	LI 8152-02-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди гирифтани супориш аз сардори баст, қабул намудани мошин аз ҳамбаст ва маълумот додан оид ба нуқсонҳо ба усторо тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС-01-1/01 Гузаштан аз муоинаи тиббӣ; - ТС 04-2/01 Расонидани ёрии аввалия; - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-01-2/01 Бастани шартномаи меҳнатӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Гирифтани супориш аз сардори баст	1.1. Гирифтани варақаи супоришӣ. 1.2. Шинос шудан бо супориш. 1.3. Тартиб додани <i>моделӣ маҳсулот</i> . 1.4. Муайян намудани речаи корӣ тибқи супориш.
2. Қабул намудани мошин аз ҳамбаст	2.1. Санчидани <i>ҳолати фишордорӣ</i> дар мошини турбофӣ. 2.2. Санчидани ҳолати сӯзанҳо. 2.3. Санчидани сенсорҳо. 2.4. Санчидани ҳолати мошини турбофӣ барои муайян намудани нуқсон.
3. Маълумот додан оид ба нуқсонҳо ба усто	3.1. Манъ намудани мошини турбофӣ ҳангоми ошкор намудани нуқсон. 3.2. Гирифтани маҳсулоти нуқсондор аз сабад. 3.3. Гузоштани маҳсулоти нуқсондор ба ҷои муайяншуда. 3.4. Огоҳ намудани сардори баст аз дарёфт намудани маҳсулоти нуқсондор.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми санчидани ҳолати кори мошин; - шинос шудан бо варақаи супоришӣ; - шинос шудан бо сӯзанҳо; - тартиб додани модели маҳсулот; - тартиб додани речаи корӣ; - шинос шудан бо нуқсонҳои маҳсулот.
Донишҳои талабшаванда:	- дастурамал оид ба пешниҳод намудани модели маҳсулот; - қоидаҳои қабул намудани мошин аз ҳамбаст; - дастурамали вазифавии оператори мошини турбофӣ; - усулҳои муайян намудани нуқсонҳо; - лоти ресмонҳо ва хусусиятҳои онҳо.

Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодиккат; - бомасъулият; - эҳтиёткор; - тозакор.
---------------------------------	--

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччаҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Гирифтани супориш аз сардори баст											
1.1. Гирифтани варакаи супоришӣ	√			√							
1.2. Шинос шудан бо супориш	√			√							
1.3. Муайян намудани речаи корӣ тибқи супориш	√			√							
Элементи 2: Қабул намудани мошин аз ҳамбаст											
2.1. Гирифтани варакаи супоришӣ	√			√							
2.2. Шинос шудан бо супориш	√			√							
2.3. Тартиб додани модели маҳсулот	√			√							
2.4. Муайян намудани речаи корӣ тибқи супориш	√			√							
Элементи 3: Маълумот додан оид ба нуксонҳо ба усто											
3.1. Манъ намудани мошини турбофӣ ҳангоми ошкор намудани нуксон	√			√							
3.2. Гирифтани маҳсулоти нуксондор аз сабад	√			√							
3.3. Гузоштани маҳсулоти нуксондор ба ҷои муайяншуда	√			√							
3.4. Огоҳ намудани сардори баст аз дарёфт намудани маҳсулоти нуксондор	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Моделҳои маҳсулот:	- дарбар мегирад ранги маҳсулотро, инчунин моделҳо вобаста ба ҷинсият ва синусол мешаванд, мисол: модели мардона, модели занона, модели кӯдакона ва модели мавсимӣ.
Ҳолати фишордорӣ:	- мошини турбофӣ механизмҳои дорад, ки кори онҳо аз ҳаво вобаста аст ва ҳаво фишори кории муайяни худро доранд: фишори кам, миёна, зиёд ё бефишорӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Омода намудани ҷойи корӣ	LI 8152-03-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омода намудани асбобҳои корӣ, ба кор даровардани мошин тибқӣ харитаи технологӣ ва пур кардани ресмон дар мошинро бо риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-01-2/01 Бастани шартномаи меҳнатӣ; - LI 8152-02-2/01 Қабул намудани басти кор.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Омода намудани асбобҳои кории дастӣ	1.1. Қабул намудани асбоб ва маводи корӣ. 1.2. Имзо гузоштан дар дафтари қабул. 1.3. Санҷидани коршоямии асбоб ва маводи корӣ. 1.4. Гузоштани асбоб ва маводи корӣ ба ҷои махсус.
2. Ба кор даровардани мошин тибқӣ харитаи технологӣ	2.1. Шинос шудан бо дастурамали истифодабарии мошини турбофӣ. 2.2. Шинос шудан бо харитаи технологӣ. 2.3. Аз назар гузаронидани ноқилҳои барқӣ ва механизмҳои мошини турбофӣ. 2.4. Пайваст намудани мошини турбофӣ ба воситаи калиди асосӣ. 2.5. Ба кор даровардани мошин ба реҷаи санҷишӣ . 2.6. Ба кор даровардани мошини турбофӣ ба кори даврӣ.
3. Пур кардани ресмон дар мошин	3.1. Манъ намудани мошин ҳангоми кам мондани ресмон дар бобина. 3.2. Қабул намудани бобинаи ресмон аз шахси масъул (таъминкунандаи ресмон). 3.3. Гузоштани бобинаи ресмон ба ҷои махсус. 3.4. Бастани нугҳои ресмон. 3.5. Ба кор даровардани мошин.

Малақаҳои талабшаванда:	- иҷро намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - кор кардан тибқӣ харитаи технологӣ; - кор кардан бо асбобҳо ва маводи корӣ; - иҷро кардани корҳои турбофӣ дар мошини турбофӣ; - иваз намудани реҷаи кори мошини турбофӣ; - иҷрои корҳои ресмонпуркунӣ дар мошин; - иваз намудани бобинаи ресмон; - расонидани ёрии аввалия.
-------------------------	--

Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - дастурамали истифодабарии мошини турбофӣ; - қоида ва меъёрҳои саноати турбофӣ; - қоидаҳои истифодабарии мошини турбофӣ; - тартиби гирифтани асбоб ва маводҳои корӣ; - варақаи технологӣ ва тарзи кор кардан аз рӯи он; - тартиби иваз намудани речаҳои кори мошини турбофӣ; - тарзи кор бо бобинаи ресмон; - намудҳои ресмон.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомаъсулият; - эҳтиёткор; - тозақор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоидиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳафти ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуччаҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоидиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани асбобҳои кори дастӣ											
1.1. Қабул намудани асбоб ва маводи корӣ	√			√							
1.2. Имзо гузоштан дар дафтари қабул	√			√							
1.3. Санҷидани коршоямии асбоб ва маводи корӣ	√			√							
1.4. Гузоштани асбоб ва маводи корӣ ба ҷои махсус	√			√							
Элементи 2: Ба кор даровардани мошин тибқи <i>харитаи технологӣ</i>											
2.1. Шинос шудан бо дастурамали истифодабарии мошини турбофӣ	√			√							
2.2. Шинос шудан бо харитаи технологӣ	√			√							
2.3. Аз назар гузаронидани ноқилҳои барқӣ ва механизмҳои мошини турбофӣ	√			√							

2.4. Пайваст намудани мошини турбофй ба воситаи калиди асосй	√			√							
2.5. Ба кор даровардани мошин ба речаи санчишй	√			√							
2.6. Ба кор даровардани мошини турбофй ба кори даврй	√			√							
Элементи 3: Пур кардани ресмон дар мошин											
3.1. Манъ намудани мошин ҳангоми кам мондани ресмон дар бобина	√			√							
3.2. Қабул намудани бобинаи ресмон аз шахси масъул (таъминкунандаи ресмон)	√			√							
3.3. Гузоштани бобинаи ресмон ба ҷои махсус	√			√							
3.4. Бастани нугҳои ресмон	√			√							
3.5. Ба кор даровардани мошин	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Харитаи технологӣ:	- ин ҳуҷҷати ҳатмист, ки барои кор пешакӣ омода карда мешавад. Ин ҳуҷҷат, амалҳои ҳатмӣ, раванди кори мутахассисро аз ибтидо то охири раванди кор дар бар мегирад. Инчунин раванди технологии истехсоли маҳсулот ё иҷрои корро тавсиф мекунад. Дар харитаи технологӣ маълумот дар бораи он, ки кадом амалҳоро бо кадом пайдарпайӣ ва бо истифода аз кадом воситаҳо иҷро кардан лозим аст.
Речаи санчишӣ:	- бо пахши тугмаи (F4) мошин ба кор дароварда шуда, як дона маҳсулот бофта меистад, барои санчиши маҳсулоти бофшташуда, ки ягон нуқсон набошад.
Бобинаи ресмон - ин:	- як намуди бастабандӣ барои ресмонҳо ва бофтаҳо мебошад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Пайванд намудани ресмони кандашуда	LI 8152-04-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муайян намудани сабабҳои кандашавии ресмон, баргараф намудани кандашавии ресмон ва таъмин намудани намнокии ресмонро ва бо назардошти меъёрҳои турбофй тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;	

- LI 8152-01-2/01 Бастани шартномаи меҳнатӣ; - LI 8152-02-2/01 Қабул намудани басти кор; - LI 8152-03-2/01 Омода намудани ҷои кор.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян намудани сабабҳои кандашавии ресмон	1.1. Манъ намудани мошини турбофӣ. 1.2. Муайян кардани коршоямии бобинаи ресмон. 1.3. Муайян намудани ҷойи кандашавии ресмон. 1.4. Муайян намудани фишори кори цилиндр .
2. Баргараф кардани кандашавии ресмон	2.1. Дидани ҷои кандашавии ресмон. 2.2. Пайваст намудани ҷои кандашавии ресмон. 2.3. Ба кор даровардани мошин.
3. Таъмин намудани намнокии ресмон	3.1. Гирифтани дастур аз челонгари баст оид ба модели маҳсулоти воридшуда дар хати истеҳсолот. 3.2. Қабул намудани кутиҳои обпошӣ. 3.3. Тафтиш намудани сифати маҳсулот. 3.4. Пошидани об ба масофаи муайяншуда.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани меъёри кандашавии ресмон; - муайян намудани сабабҳои кандашавии ресмон; - муайян намудани ҷойи кандашавии ресмон; - иваз кардани бобинаи ресмон; - муайян намудани тартиби мувофиқ гузаронидани ресмон; - пайваст намудани ресмони кандашуда; - таъмин намудани намнокии муайяни маҳсулот дар раванди бофт; - истифода намудани дастурамалҳои истифодабарии ресмонҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи беҳатарӣ ҳангоми кандашавии ресмон; - тартиби риояи меъёри кандашавии ресмон; - моделҳои маҳсулот; - меъёри намнокии маҳсулот ҳангоми истеҳсол; - тартиби муайян намудани ҷойи кандашавии ресмон; - тарзи ва усулҳои дуруст гузаронидани ресмон; - қоидаҳои пайваст намудани ресмони кандашуда; - намудҳои ресмон ва тартиби истифодабарии онҳо; - дастурамал оид ба истифодабарии ресмонҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҳтиёткор; - ташаббускор; - ташкилотчӣ; - тозақор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳафти ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Муҳоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани сабабҳои кандашавии ресмон.											
1.1. Манъ намудани мошини турбофӣ	√			√							
1.2. Муайян кардани коршоямии бобинаи ресмон	√			√							
1.3. Муайян намудани ҷойи кандашавии ресмон	√			√							
1.4. Муайян намудани фишори кори цилиндр.	√			√							
Элементи 2: Баргараф кардани кандашавии ресмон											
2.1. Дидани ҷои кандашавии ресмон	√			√							
2.2. Пайваст намудани ҷои кандашавии ресмон	√			√							
2.3. Ба кор даровардани мошин	√			√							
Элементи 3. Таъмин намудани намнокии ресмон											
3.1. Гирифтани дастур аз челонгари баст оид ба модели маҳсулоти воридшуда дар хати истеҳсолот	√			√							
3.2. Қабул намудани кутиҳо барои обпошӣ	√			√							
3.3. Тафтиш намудани сифати маҳсулот	√			√							
3.4. Пошидани об ба масофаи муайяншуда	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Силиндр ин:	- қисми асосии мошини турбофӣ ба ҳисоб меравад ва дар он сӯзанҳо пайваст карда шудаанд, ки дар натиҷаи давр задан бофтани маҳсулотро таъмин менамояд.
Модели маҳсулоти воридшуда ин:	- истеҳсоли/бофтани маҳсулот аз ресмонҳои гуногун (нейлон, пахта ва ғ.)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Танзим намудани кашишҳои ресмон	LI 8152-05-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҷудо намудани кулоқҳо аз якдигар ва танзим намудани кашишҳои ресмонро тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-01-2/01 Бастани шартномаи меҳнатӣ; - LI 8152-02-2/01 Қабул намудани басти кор; - LI 8152-03-2/01 Омода намудани ҷои кор; - LI 8152-04-2/01 Пайванд намудани ресмони кандашуда.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Ҷудо намудани кулоқҳо аз якдигар	1.1. Ҷудо намудани қуттиҳои хати истеҳсолӣ ба гурӯҳҳо. 1.2. Гузоштани бобинаҳои ҳолӣ ба қуттиҳо.
2. Танзим намудани кашишҳои ресмон.	2.1. Иваз намудани ресмон. 2.3. Тафтиши назоратии кашиши ресмон. 2.3. Танзим намудани ресмон ҳангоми пайдо намудани нуқсон. 2.4. Хабар додан ба назоратчи сифати маҳсулот оид ба танзим нашудани ресмон.

Малакаҳои талабшаванда:	- иҷро намудани талаботҳои қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - кор кардан аз рӯи дастурамалҳо оид ба истеҳсоли маҳсулот; - кор кардан бо кулоқҳо ва қуттиҳои хати истеҳсолӣ; - ошкор намудани нуқсонҳои ресмон; - танзим намудани кашиши ресмон;
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми пайваст намудани мошин ба қувваи барқ; - дастурамалҳо оид ба истифодаи кулоқҳо; - намудҳои кулоқҳо ва қуттиҳои хати истеҳсолӣ; - қоидаҳои кор бо кулоқҳо ва қуттиҳои хати истеҳсолӣ; - тартиби танзим намудани кашиши ресмон; - донишҳои нуқсонҳои ресмон;
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - ташаббускор; - ташкилотчӣ; - уҳдабаро; - эҳтиёткор; - тозагор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатгӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардан таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Ҷудо намудани кулокҳо аз якдигар											
1.1. Ҷудо намудани <i>қуттиҳои хати истеҳсолӣ</i> ба гурӯҳҳо	√			√							
1.2. Гузоштани бобинаҳои холӣ ба қуттиҳо	√			√							
Элементи 2: Танзим намудани кашишҳои ресмон											
2.1. Иваз намудани ресмон	√			√							
2.2. Тафтиши назоратии кашиши ресмон	√			√							
2.3. Танзим намудани ресмон ҳангоми пайдо намудани нуқсон	√			√							
2.4. Хабар додан ба назоратчии сифати маҳсулот оид ба танзим нашудани ресмон	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Кулокҳо: ин	- қоғазҳое мебошанд, ки дар гирди онҳо ресмон печонда мешавад. Кулокҳо шаклҳои гуногун доранд: <i>пахтагин, пахтагини хом, лайкра, нейлон, еластан ва ғ.</i>
Қуттиҳои хати истеҳсолӣ: ин	- қуттиҳое мебошанд, ки дар онҳо маҳсулот бо таври автоматӣ ё дастӣ ғундошта мешаванд.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Баргараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот	LI 8152-06-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муайян ва баргараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз қисмҳои мошини турбофӣ ва таркиби маҳсулоти бофташударо бо риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;	

- LI 8152-01-2/01 Бастани шартномаи меҳнатӣ; - LI 8152-02-2/01 Қабул намудани басти кор; - LI 8152-03-2/01 Омода намудани ҷои кор; - LI 8152-04-2/01 Пайванд намудани ресмони кандашуда; - LI 8152-05-2/01 Танзим намудани кашишҳои ресмон.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян намудани шикастпораҳои сӯзан	1.1. Гузаронидани мошин ба речаи функционалӣ . 1.2. Муайян намудани шикастпораҳои сӯзан дар қисмҳои мошин. 1.3. Муайян намудани шикастпораҳои сӯзан дар таркиби маҳсулоти бофташуда.
2. Бартараф кардани шикастпораҳои сӯзан	2.1. Тоза намудани қисмҳои мошин аз шикастпораҳои сӯзан ба воситаи ҳавои фишурда. 2.2. Тоза намудани маҳсулоти истеҳсолшуда аз шикастпораҳои сӯзан. 2.3. Гузоштани шикастпораҳои сӯзан дар қуттии махсус.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан; - кор бо речаҳои кори мошини бофчандагӣ; - муайян кардани шикастпораҳои сӯзан дар таркиби маҳсулот; - муайян намудани сабабҳои шикастани сӯзан; - тоза намудани қисмҳои мошин аз шикастпораҳои сӯзан; - тоза намудани маҳсулоти истеҳсолшуда аз шикастпораҳои сӯзан; - истифода намудани дастурамалҳои истифодабарии сӯзанҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан; - тарз ва усулҳои кор бо речаҳои кори мошини турбофӣ; - намудҳои сӯзан ва тарзи истифодабарии онҳо; - қоидаҳои бартараф намудани сӯзанҳо; - намудҳои маҳсулоти бофташуда; - қоидаҳои гузоштани шикастпораҳои сӯзан дар қуттиҳои махсус.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - ташкилотчӣ; - ташаббускор; - уҳдабаро; - эҳтиёткор; - тозакор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян/ошкор намудани шикастпораҳои сӯзан											
1.1. Гузаронидани мошин ба речаи функционалӣ	√			√							
1.2. Муайян намудани шикастпораҳои сӯзан дар қисмҳои мошин	√			√							
1.3. Муайян намудани шикастпораҳои сӯзан дар таркиби маҳсулоти бофташуда	√			√							
Элементи 2: Баргараф кардани шикастпораҳои сӯзан											
2.1. Тоза намудани қисмҳои мошин аз шикастпораҳои сӯзан ба воситаи ҳавои фишурда.	√			√							
2.2. Тоза намудани маҳсулоти истехсолшуда аз шикастпораҳои сӯзан.	√			√							
2.3. Партофтани шикастпораҳои сӯзан дар куттии махсус.	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Речаи функционалӣ:	- дар раванди бофтани маҳсулот бо пахши тугмачаи F4 мошини турбофӣ ба марҳилаи бофтани муҳсулоти охирон гузаронида мешавад.
Шикастпораҳои сӯзан: ин	- пасмондаҳои сӯзан мебошад, ки ҳангоми дуруст набудани тобхурии ресмон, соиш, инчунин фишори корӣ ба вуку меояд.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Танзим намудани кори найча дар мошин	LI 8152-07-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди санчидани кори найча ва бартараф намудани носозихои кори найчаро дар мошини турбофғӣ бо риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-03-2/01 Омода намудани ҷои кор; - LI 8152-04-2/01 Пайванд намудани ресмони кандашуда; - LI 8152-05-2/01 Танзим намудани кашишҳои ресмон; - LI 8152-05-2/01 Бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Санчидани кори найча дар мошин	1.1. Санчидани кори найчаҳо. 1.2. Санчидани зичии маҳсулот . 1.3. Санчидани баландӣ ва пастии кори силиндр.
2. Бартараф намудани носозихои кори найча	2.1. Бартараф намудани носозихои найчаҳо. 2.2. Бартараф намудани носозихои кори силиндр.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми танзим намудани кори найчаҳо; - иҷро намудани корҳо барои танзим намудани кори найчаҳо; - танзим намудани кори силиндр; - иваз намудани сузанҳои силиндр; - муайян намудани зичии маҳсулот; - бартараф намудани носозихои кори силиндр ва найчаҳо .
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ оид ба кор бо найчаҳо ва силиндр; - намудҳои найча; - тарзи кушодан ва пайваст намудани найчаҳо; - қоидаҳои кор бо силиндр; - намудҳои зичии маҳсулот; - сабабҳои корношоям гардидани маҳсулот (брак); - тарз ва усулҳои бартараф кардани носозихои найча.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - ташкилотчӣ; - уҳдабаро; - ташаббускор; - эҳтиёткор; - тозагор.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳаҷм ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Санҷидани кори найча дар мошин											
1.1. Санҷидани кори найчаҳо	√			√							
1.2. Санҷидани зичии маҳсулот	√			√							
1.3. Санҷидани баландӣ ва пастиии кори цилиндр	√			√							
Элементи 2. Баргараф намудани носозиҳои кори найча											
2.1. Баргараф намудани носозиҳои найчаҳо	√			√							
2.2. Баргараф намудани носозиҳои кори цилиндри	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Найча ин:	- як қисми мошинаи турбофӣ мебошад, ки барои гузаронидани ресмон ва занҷирбандии он лозим мебошад.
Зичии маҳсулот:	- ёзиши маҳсулот аз кам ё зиёд будан занҷираҳо алоқаманданд аст, ки сифат аз он вобаста мебошад.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёр	LI 8152-08-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҷудо намудани маҳсулот ба навъҳо, бастубанд намудани маҳсулот барои дӯхт ва супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёрро тибқи дастурамал тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
- LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-06-2/01 Баргараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот; - LI 8152-07-2/01 Танзим намудани кори найча дар мошин.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Ҷудо намудани маҳсулот ба навъҳо	1.1. Ҷудо намудани маҳсулоти бенуксон. 1.2. Ҷудо намудани маҳсулоти нимнуксон. 1.3. Ҷудо намудани маҳсулоти нуксондор.

2. Бастубанд намудани маҳсулот барои дӯхт	2.1. Шуморидани маҳсулот вобаста ба модел ва ранг. 2.2. Гузоштани маҳсулот ба қуттӣ. 2.3. Супоридани маҳсулоти нимтаёр ба назоратчӣ. 2.4. Қайд намудани маҳсулоти супоридашуда ба варақаи назорати сифат .
Малақаҳои талабшаванда:	- кор кардан бо стандартҳо ва меъёрҳои соҳа; - шинос шудан бо нуқсонҳои маҳсулот; - муайян кардани нуқсонҳои маҳсулот; - ҷудо намудани маҳсулот ба навъҳо; - шинос шудан бо варақаи сифат; - пур кардани варақаи сифат; - пешбурди ҳуҷҷатгузорӣ.
Донишҳои талабшаванда:	- тартиби гирифтани варақаи сифат аз ҷои махсус; - қоидаҳои пур кардани варақаи сифат тибқи дастурамал; - усулҳои муайян намудани камбудӣ ва нуқсонҳои маҳсулот; - қоидаҳои сабти маҳсулоти нимтаёр; - санадҳо ва меъёрҳои соҳа; - дастурамали вазифавӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - ташкилотчӣ; - ташаббускор; - зирак; - эҳтиёткор; - тозақор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Муҳоҷиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидихӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Ҷудо намудани маҳсулот ба навъҳо											
1.1. Ҷудо намудани маҳсулоти бенуқсон	√		√								
1.2. Ҷудо намудани маҳсулоти нимнуқсон	√		√								
1.3. Ҷудо намудани маҳсулоти нуқсондор	√		√								
Элементи 2. Бастубанд намудани маҳсулот барои дӯхт											

2.1. Шуморидани маҳсулот вобаста ба модел ва ранг	√		√								
2.2. Гузоштани маҳсулот ба куттӣ	√		√								
2.3. Супоридани маҳсулоти нимтаёр ба назоратчӣ	√		√								
2.4. Қайд намудани маҳсулоти супоридашуда ба варакаи назорати сифат	√		√								

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Варакаи назорати сифат - ин:	- яке аз ҳафт воситаи назорати сифат мебошад. Ин шакли сабт ва баҳисобгирии маълумотест, ки дар натиҷаи мушоҳидаҳо ё ченкунии нишондиҳандаҳои назоратшаванда дар давраи муайян ҷамъоварӣ шудааст.
-------------------------------------	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ба анҷом расонидани корҳо	LI 8152-09-2/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди супоридани асбобу анҷом ба ҷои махсус, омода намудани мошини турбофӣ барои супурдан, тоза намудани ҷои кори ва супоридани бастро бо риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҳама ҷойҳои корӣ.	
- LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-01-2/01 Бастани шартномаи меҳнатӣ; - LI 8152-02-2/01 Қабул намудани басти кор; - LI 8152-03-2/01 Омода намудани ҷои кор; - LI 8152-08-2/01 Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёр	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Омода намудани мошини турбофӣ барои супоридан	1.1. Тоза кардани мошини турбофӣ. 1.2. Тоза намудани механизмҳои асосӣ ва ёрирасон. 1.3. Хомӯш намудани мошини турбофӣ.
2. Тоза намудани ҷои корӣ	2.1. Ҷамъ намудани баромадҳо . 2.2. Ҷамъ намудани шикаспораҳои сӯзан . 2.3. Тоза намудани ҷои корӣ аз ҷанг ва равған. 2.4. Партофтани партовҳо ба ҷои махсус.
3. Гузоштани асбобҳо ба ҷои махсус	3.1. Ҷамъ намудани асбобҳо. 3.2. Тоза намудани асбобҳо. 3.3. Санҷидани коршоямии асбобҳо. 3.4. Супоридани асбобҳо ба навбатдор.
4. Супоридани баст	4.1. Омода намудани ҷои кор ва мошини турбофӣ барои супоридан. 4.2. Хабардор намудани қабулкунандаи баст оид ба ҳолати кори мошини турбофӣ. 4.3. Хабардор намудани сардори баст оид ба камбудихо. 4.4. Қайд кардан дар дафтари қабул ва супоридани баст.

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва ҳифзи муҳити зист ҳангоми тоза намудани ҷои корӣ; - риоя намудани тартиботи дохилии корхона/ташкilot; - санҷидани асбобу таҷҳизот пеш аз супоридани бастаи корӣ; - шинос шудан бо дастурамал оид ба тоза нигоҳ доштани ҷои корӣ; - тоза намудани механизмҳои асосӣ ва ёрирасон; - ҷамъ намудани асбобу анҷом; - супоридани асбобу анҷом ва боқимонда/баромадҳо ба ҷои махсус; - иҷро намудани корҳо мутобиқи дастурамали вазифавӣ; - қайд кардан оид ба камбудии дар дафтари махсус.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми тоза намудани мошини турбофӣ; - қоидаҳои тоза кардани мошини турбофӣ; - қоидаҳои тоза намудани механизмҳои асосӣ ва ёрирасон; - тартиби ҳомӯш намудани мошини турбофӣ; - тартиби ҷамъ намудани асбоб ва лавозимот; - қоидаҳои тоза намудани ҷои корӣ; - тартиби супоридани асбобу анҷом баромадҳо ба ҷои махсус ; - қоидаҳои қайд кардани камбудии дар дафтари махсус.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - бомасъулият; - эҳтиёткор; - ташаббускор; - ташкилотчӣ; - тозакар.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элементҳо ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоҳӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бози нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигранда/худомаҳориди	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Омода намудани мошини турбофӣ барои супоридан											
1.1. Тоza кардани мошини турбофӣ	√			√							
1.2. Тоza намудани механизмҳои асосӣ ва ёрирасон	√			√							

1.3. Хомӯш намудани мошини турбофӣ	√			√							
Элементи 2. Тоза намудани ҷои корӣ											
2.1. Ҷамъ намудани ресмонҳои кандашуда	√			√							
2.2. Ҷамъ намудани шикаспораҳои сӯзан	√			√							
2.3. Тоза намудани ҷои корӣ аз ҷанг ва раған	√			√							
2.4. Партофтани партовҳо ба ҷои махсус	√			√							
Элементи 3. Гузоштани асбобҳо ба ҷои махсус											
3.1. Ҷамъ намудани асбобҳо	√			√							
3.2. Тоза намудани асбобҳо	√			√							
3.3. Санҷидани коршоямии асбобҳо	√			√							
3.4. Супоридани асбобҳо ба навбатдор	√			√							
Элементи 4. Супоридани баст											
4.1. Омода намудани ҷои кор ва мошини турбофӣ барои супоридан	√			√							
4.2. Хабардор намудани қабулкунандаи баст оид ба ҳолати кори мошини турбофӣ	√			√							
4.3. Хабардор намудани сардори баст оид ба камбудихо	√			√							
4.4. Қайд кардан дар дафтари қабул ва супоридани баст	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Баромадҳо ин:	- пасмондаҳои ресмони кандашуда, ки дар раванди кор пайдо мешаванд.
Қабулкунандаи баст ин:	- коргаре, ки дар бастаи дигар кор мекунад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мустақилонаи оператори мошини турбофӣ шахсоне иҷозат дода мешаванд, ки синнашон 18 сола ва аз он боло аст, аз муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии муқаддимавӣ, омӯзиш ва таҷрибаҳосилкунӣ дар ҷойи кор, санҷиши дониши талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ гузаштаанд ва дорои таҳассуси мувофиқ мебошанд.

Оператори мошини турбофӣ вазифадор аст:

- иҷро кардани он корҳое, ки дар дастурамали корӣ муқаррар гаридаст;
- иҷро кардани қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнати корхона;
- истифода бурдани воситаҳои ғимоявии инфиродӣ ва коллективӣ;
- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат;
- фавран хабардор кардани шахси масъул оид ба ҳама гуна ҳолатҳои хатарнок ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидкунанда, оид ба ҳар як ҳодисаи нохуш, бад шудани вазъи саломатии худ, аз ҷумла зоҳир шудани аломатҳои шадиди бемории касбӣ;
- гузаштан аз омӯзиши усул ва тарзҳои бехатарии иҷрои корҳо ва расонидани ёрии аввалия ба зарардида дар истеҳсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши дониши қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- гузаштан аз муоинаи тиббии ҳатмии даврӣ (дар ҷараёни фаъолияти меҳнатӣ), инчунин, муоинаи ғайринавбатии тиббӣ бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳои пешбинишудаи Кодекси меҳнат ё дигар қонунҳо;
- тавониستاني расонидани ёрии аввалияи тодухтурӣ ба зарардидагон ҳангоми ҳодисаҳои нохуш;
- тавониستاني истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторхомӯшкунӣ.

Ҳангоми кори оператори мошини турбофӣ метавонанд, омилҳои истеҳсолии хатарнок ва зараровари зерин таъсир расонанд:

- мошин ва механизмҳои ҳаракаткунанда;
- қисматҳои ҳаракаткунандаи таҷҳизоти истеҳсолӣ;
- равшаннокии нокифояи минтақаи корӣ;
- нокифоягии равшании табиӣ;
- серчангиву ғубор, газолудии ҳавои минтақаи корӣ;
- ҳарорати баланди сатҳи таҷҳизот;
- ҳарорати баланд ё пасти ҳавои минтақаи корӣ;
- тағйирпазирӣ ва намнокии ҳаво;
- катаклизмҳои табиӣ;
- нӯгҳои тез, асбобу абзор ва таҷҳизот ва ғ..

Оператори мошини турбофӣ мутобиқи меъёрҳои намунавии соҳавӣ ва Шартномаи коллективӣ бояд, бо либоси махсус ва дигар воситаҳои ғимоявии инфиродӣ таъмин бошад.

Техникаи бехатарӣ

Талаботи бехатарии пеш аз оғози кор

Пеш аз оғози кор Оператори мошини турбофӣ барои ҳимоя аз таъсиррасонии омилҳои хатарнок ва моддаҳои зараррасони истеҳсоли бояд, бо тартиби муайян либоси кориро пушад, ҳамаи тугмаҳои либос бояд баста шаванд ва мӯйи сар бодикқат зери сарпӯш гузошта шавад. Рӯймол ё дигар ашёро ба гардан напечонад ва дар тарафи қафои сар муйҳоро бандад. Ҳалқаҳо, соат, дастпонаҳо ва дигар ороишҳоро аз даст кашида, пойафзоли хуби пошнапаست пӯшад. Либоси махсус бояд тоза буда, андозаи мувофиқ дошта бошад ва ҳангоми ҳаракат монеа эҷод накунад.

Қои қори худро тафтиш карда, боварӣ ҳосил кунад, ки он ба қадри кофӣ равшан аст ва асбобу ашёи зиёдатӣ мавҷуд нест. Камбудихое, ки дар вақти қабули баст мушоҳида карда мешаванд, аз коргари баст сабабашро фаҳмад, агар онҳо бартараф карда нашуда бошанд, дар ин бора ба ёрдамчии усто хабар диҳад.

Пеш аз ба кор андохтани мошини турбофӣ тафтиш ва боварӣ ҳосил кунад, ки мошини турбофӣ ва дигар механизмҳои ёрирасон дар ҳолати хуб кор мекунад.

Талаботи бехатарӣ ҳангоми кор

Ҳангоми ба кор даровардани мошини турбофӣ (инчунин пас аз таъмир ё танзим), дигар кормандони бастро огоҳ намуда, баъд мошин ба кор дароварда мешавад. Ҳамзамон дар вақти ба кор даровардан ҳамаи асбобу ашёро аз болои мошини турбофӣ гирифта, дар қои лозимӣ гузоштан лозим аст. Ҳангоми кор турбоф бояд бодикқат бошад ва дигаронро парешон ё ҳалалдор накунад. Дар вақти қори дастгоҳ ба қисмҳои ҳаракаткунанда даст нарасонад, тугмаҳоро хоҳу нохоҳ зер накунад, ресмонҳоро нағундорад, ба қимҳои бофт даст нарасонад. Ресмони асосӣ танҳо пас аз хатти сутунҳо берун баромадан бурида шуда, зичии ресмон танҳо пас боздоштани мошин санҷида мешавад. Роҳравҳоро барои хизматрасонӣ ва интиқол ҳолӣ/озод гузорад. Агар мавҷудияти кандашавии нерӯи барқ ошкор карда шавад, ба усто ё роҳбари баст муроҷиат намояд. Дар ҳолати канда шудани ресмон, турбоф боварӣ ҳосил кунад, ки сӯзанҳо дар ҳолати лозимӣ қарор дорад, пас ресмони кандашударо хориҷ кунад ё бурад. Дар вақти қорӣ ба турбоф нигоҳ доштани қайчӣ ва сӯзанҳо дар қиссаи либоси қорӣ иҷозат дода намешавад.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба таҳассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботҳои худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истеҳсоли пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии қориро оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ мегузаронад ва дар журнали техникаи бехатарӣ оид ба гузаронидани он қайд мекунад.

Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсоли гузаронида мешаванд. Иҷозати шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, аз омӯзиш ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, ба таҷрибаомӯзӣ баромадан манъ аст.

Талабот ба довталабон

Хошишмандоне, ки меҳонанд касби «Оператори мошини турбофӣ»-ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 2 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз худ кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- ҷисмонӣ ва равонӣ солим бошад;
- ҳуҷҷатҳоро мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ пешниҳод намояд;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 2 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Оператори мошини турбофӣ» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС дошта бошад;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро донад;
- на кам аз 4 соли таҷрибаи кори оператори мошини турбофиро дошта бошад;
- ҷисмонӣ ва равонӣ солим бошад;
- сатҳи тахассусии омӯзгор аз сатҳи 3-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ

Номгӯии асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Микдор	Таҷҳизот	Микдор	Мавод/дигар лавозимот	Микдор
Калидҳо	5 даста	Мошини турбофӣ	1 адад	Сӯхторхомӯшкунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Монитори сифат	1 адад	Дорукуттӣ	
Қайчӣ	25 адад			Калоба	∞
Чангак	25 адад			Пуд	∞
Чӯтка	25 адад			Аломатҳои огоҳикунанда	∞
Амбур (нугборик)	25 адад			Матоҳои махсус барои тоза кардан	∞
Амбур (нугпахм)	25 адад			Конус	∞
Сӯзан	5 даста			Калобагузорак	∞
Гира (пинцет)	5 даста			Наварди турбофӣ	∞
Почаи лабораторӣ	4 андоза			Маводи зидди сӯхтор	∞
				Қутиҳо барои баромадҳои ресмон	∞
				Ғалтакҳо	∞
				Чоруб	∞
				Тор	∞
				Фриксион	∞

		Таҷҳизоти таълимӣ		Лавозимоти дафтардорӣ	
		Проектор	1 адад	Коғазӣ А4	1 баст
		Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
		Тахта	10 адад	Маркер	1 баст
		Компютерҳо	25 адад	Флипчарт	4 адад
		Экран	1 адад	Қалам	25 адад
		Тахтаи электронӣ/ интерактивӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
				Маводи таълимӣ	
				Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
				Барномаи таълимии модуль	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Вазорати меҳнат,
муҳоҷират ва шугли аҳолии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Funded by
the European Union

СТАНДАРТИ САЛОҲИЯТҲО

Соҳа: **Саноати сабук**

Касб: **Оператори мошини турбофӣ**

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): **LI 8152**

Микдори воҳидҳои салоҳият: **7**

Сатҳи Таснифоти миллии тахассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон: **3**

Тафсир: **01/соли 2024**

САЛОҲИЯТ

ТРЕНИНГ

МАҲОРАТ

ДОНИШ

РУШД

МАЛАКА

ОМУЗИШ

ТАҶРИБА

**Рӯйхати воҳидҳои салоҳиятҳои касби «Оператори мошини турбофӣ» сатҳи
3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо	Номгӯии воҳидҳои салоҳиятҳо
Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсалӣ)	
ТС 06-3/01	Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ
ТС 07-3/01	Такмил додани таҳассуси касбӣ
Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)	
LB 02-3/01	Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна
Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ	
LI 8152-10-3/01	Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт
LI 8152-11-3/01	Баргараф намудани нуксонҳои маҳсулот
LI 8152-12-3/01	Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот
LI 8152-13-3/01	Назорат намудани раванди бофтани маҳсулот

**Малакаҳои бокортаъминкунии касби «Оператори мошини турбофӣ», сатҳи
3-уми Таснифоти миллии таҳассусҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Малакаҳои бокортаъминкунӣ	Малакаҳое, ки корфармоён ҳамчун зарурӣ муайян мекунанд
Муоширате, ки ба самаранок ва мутаносиб (мавзун) будани муносибатҳо байни ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон мусоидат менамояд	- муошират бо ҳамкорон ва мизочон/фармоишгарон барои мушаххас муайян кардани талаботи онҳо; - пешниҳоди иттилооти мушаххас ва аниқ ба мизочон/фармоишгарон барои бадаст овардани ҳамдигарфаҳмӣ; - мубодилаи иттилоот бо ҳамкорон; - тафсир (интерпретатсия)-и шарҳи иттилооти шифоҳӣ ва хаттӣ оид ба талаботи мизоч барои таъмини кори самаранок.
Кор дар даста, ки ба муносибатҳои кори самаранок ва дастоварди натиҷаҳо мусоидат менамояд	- кор бо менечерони корхона ва таъминкунандагон; - фаҳмиши мақсадҳо барои бадастории сифати хизматрасонӣ; - фаҳмиши нақши шахсӣ дар даста барои қонеъ гардонидани талаботи ҳамкорон ва мизочон; - кор кардан ба сифати аъзои даста барои бадастории мақсадҳои гузошта.
Маҳорати ҳал намудани мушкилоте, ки барои ба даст овардани натиҷаҳои самаранок мусоидат менамояд	- пешбинӣ ва мушаххас кардани мушкилот, ки метавонанд дар раванди фаъолият бавучуд оянд; - ҳал кардани мушкилот бо роҳи тасҳеҳи қобили қабул мутобик ба талабот ва дархости мизочон; - масъулият аз ҳалли мустақилонаи мушкилот ё мурочиат ба менечерон ва роҳбарони корхона бо ин мақсад; - муайянкунии қаблии мушкилоти баҳрабардории пояи моддӣ-техникӣ.
Ташаббус ва уҳдабарой, ки барои бадастовари натиҷаҳои инноватсионӣ (навоварона) мусоидат менамояд	- зоҳир намудани ташаббускори зарурӣ дар хизматрасонии ҳамкорон ва мизочон барои таъмин намудани кори самаранок; - мутобикшавӣ ба вазъият ва мушкилоти бавучудода бо роҳи ташаббускорӣ ва амалӣ кардани қарорҳои эҷодӣ; - беҳтар кардани сифати маҳсулот ва хизматрасонӣ барои корхона ва мизочони он.

Банақшагирӣ ва ташкили фаъолияте, ки банақшагирии стратегии дарозмуҳлат ва кӯтоҳмуддатро таъмин менамояд.	- ҷамъи иттилоот оид ба мизочон, маҳсулот ва таъминкунандагон бо таҳлили минбаъда барои таъмини кори самаранок; - ҷамъ, ҷудо, таҳлил ва ҷамъбаст кардани иттилооти махсуси мувофиқ барои қонун гардонидани дархост/талаботи дастаи муайяни мизочон; - иштирок барои мунтазам беҳтар кардан ва ташаккул додани фаъолият бо дарназардошти муваффақият ва норасоиҳои маҳсулот/хизматрасониҳои пешниҳодшуда.
Худидоракуни, ки ба қаноатмандӣ ва рушди кормандон мусоидат менамояд	- дарк кардани уҳдадориҳои худ ва нақши шахсӣ; - ташкили самараноки вақти кории худ; - муқаррар ва ҷобачокунии афзалиятҳо дар фаъолияти худ; - таҳлили натиҷаҳои кори худ оид ба хизматрасонӣ нисбат ба талаботи мизочон/фармоишгарон ва ҳамкорон; - робитаи мутақобила бо роҳбарият.
Омӯзише, ки ба мунтазам ташаккулёбии фаъолияти кормандон/ширкати ва ноил шудан ба натиҷаҳои мусбӣ мусоидат менамояд	- дарккунии дониш ва малақаҳои шахсӣ, паҳлӯҳои қавӣ ва заифи худ ҳамчун мутахассис; - масъулият барои рушди шахсии касбӣ; - ҷустуҷӯи иттилоот ва имкониятҳои таълим бо истифодаи як қатор воситаҳо барои мунтазам ва фаъолона нав кардани донишҳои умумӣ ва махсус оид ба хизматрасонӣ.
Технологияе, ки барои ҳалли самараноки вазифаҳо мусоидат менамояд	- дарки имконияти технологияҳои муосир барои омодагӣ ва пешниҳоди хизматрасонии сифатноки мизочон; - маҳорати интиҳоб ва истифодаи технологияҳои самаранок мувофиқи мақсад ва вазифаҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои фароумумӣ (трансверсали)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ	ТС 06–3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди ҳал ва батанзимории муноқишахоро, ки метавонад дар ҳолатҳои рӯзмарраи корӣ руҳ диҳад, тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - дар ҷойи кор.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 03–1/01 Кор кардан дар даста.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайянсозии ҳолатҳои муноқишавӣ	1.1. Муайянкунии эҳтимоли <i>ҳолатҳои руҳдиҳии муноқиша</i> ва андешидани чораҳои пешгирии он. 1.2. Муайянкунии <i>ҳолатҳо, ки дар он метавонад ба беҳатарии шахсии мизочон, ҳамкорон</i> ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ таҳдид кунад.
2. Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ	2.1. Масъулияти ҳалли муноқишаро дар доираи ваколатҳои хеш ба уҳда гирифтани. 2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати муноқишавӣ ва андешидани чораҳо чӣхати бартараф кардани онҳо. 2.3. Истифодаи <i>малақаҳои самараноки иртибот</i> барои

	батанзимории муноқиша. 2.4. Пешниҳоди вариантҳои эҳтимолии ҳалли муноқиша. 2.5. Истифодаи усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо барои идоракунии ҳолати муноқишавӣ ва қабули қарори дуруст.
3. Арзёбии ҳолатҳои муноқишавӣ	3.1. Тартибдиҳии ҳуччат оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор. 3.2. Муайянкунии сабабҳои эҳтимолии муноқишаҳо ва пешниҳоди дастур барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи қорӣ.

Малакаҳои талабшаванда:	- муайянкунии тафсилот ва сабабҳои муноқиша бо роҳи мушоҳида, пурсуҷӯ ва фаъолона гӯш додан; - пайдо намудани ҳалли мушкилиҳои ошкоршуда; - ҳал намудани масъалаҳое, ки сабаби муноқиша мегарданд; - додани тавсияҳо ҷиҳати бартараф кардани муноқишаҳо; - истифода намудани малакаҳои муносиби муошират; - амал кардан тибқи тартиби баррасии шикоятҳо; - шинос шудан бо ҳуччатҳо ва дастурҳо оид ба батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор.
Донишҳои талабшаванда:	- назарияи муноқиша: намуд ва нишонаҳои муноқиша, сабабҳои рухдиҳии онҳо ва ғ.; - равандҳои гурӯҳӣ ва нақшҳое, ки одамон дар муноқиша мебозанд; - сохти ташкилӣ, маданият ва принципҳои рафтор дар ҷойи қорӣ; - усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо; - талаботи меъёрӣ, истеҳсолӣ ва қонунгузории мувофиқ, марбут ба ҳалли баҳсу мунозира; - қоидаҳо ва тартиби батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор; - қоидаҳои одоби муоширати касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба қор:	Чунин бояд буд: - бодикқат; - покизакор; - бовичдон; - адолатхоҳ; - мутмаин.

Дастур оид ба чамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Чамъоварии хуччатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои чамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайянкунии ҳолати муноқишавӣ											
1.1. Муайянкунии эҳтимоли ҳолати рухдихии муноқиша ва андешидани чораҳои пешгирии он									✓		
1.2. Муайянкунии ҳолат, ки дар он метавонад ба беҳатарии шахсии муштариён ва ҳамкорон таҳдид кунад ва ба роҳ мондани ёрии мувофиқ									✓		
Элементи 2: Ҳалли ҳолатҳои муноқишавӣ											
2.1. Масъулияти ҳалли муноқишаро дар доираи салоҳияти хеш ба уҳда гирифтани									✓		
2.2. Эҳтиёткорона идора кардани ҳолати муноқишавӣ ва андешидани чораҳо чиҳати бартараф кардани онҳо									✓		
2.3. Истифодаи малақаҳои таъсирбахши иртибот барои ба танзимории муноқиша									✓		
2.4. Дар назар доштани эҳтимоли вариантҳои ҳалли муноқиша									✓		
2.5. Истифодаи усулҳои маъкули батанзимории муноқишаҳо барои идоракунии ҳолати муноқишавӣ ва қабули қарори дуруст									✓		

Элементи 3: Арзёбии ҳолатҳои муноқишавӣ											
3.1. Тартибдихии ҳуччати батанзимории муноқиша дар ҳузури тарафҳои манфиатдор									√		
3.2. Муайянсозии сабабҳои эҳтимолии муноқишаҳо ва пешниҳоди тавсия барои беҳтар кардани вазъият дар ҷойи кор									√		

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Ба “ <i>ҳолатҳои руҳдихии муноқиша</i> ” марбут аст:	- шикоятҳои мизочон/фармоишгарон; - беэҳтиромӣ нисбат ба ҳамкорон/ мизочон; - мушкилот ё сифати пасти маҳсулот; - андармонӣ ё иштибоҳ дар таъмини мол; - нофаҳмӣ ё монетаҳои иртиботӣ.
<i>Ҳолатҳое, ки дар он метавонад ба бехатарии шахсии мизоч ва ҳамкорон таҳдид намояд:</i>	- шарикони таҳти таъсири маводи наъшаовар ва машрубот; - ашхоси изҳоркунандаи зуроварӣ ё таҳдиди хатар; - ашхоси мусаллаҳ ё беяроқ; - ҳолате, ки одам дигар шахсро меранҷонад; - шариконе, ки риояи оромиро инкор мекунанд.
Ба <i>малакаҳои самараноки иртибот</i> марбут аст:	- бодикқат гӯшдихӣ; - методикаи пурсупоси боназокат; - савол додан, аниқ кардани нофаҳмиҳо барои қабули иттилоот ва дарки фаҳмиши мувофиқ; - дигар хел баён ё такрор кардани саволҳо, хоҳиш ва аризаҳо барои мутмаин шудан, дуруст фаҳмидан; - боваринокӣ; - иртиботи ғайришифоҳӣ; - қобилияти возеҳ гуфтан барои фаҳмида шудан.
Ба <i>усули батанзимории муноқишаҳо</i> марбут аст:	- ҳалли мушкилот; - бурдани музокирот; - истифодаи малакаҳои муносиби муошират.
<i>Сабабҳои эҳтимолии бавуҷудоии муноқишаҳо</i>	- муоширати дурушт; - набудани иттилоот; - нофаҳмиҳои фарҳангӣ; - набудани ҳамдардӣ; - шикоятҳо; - мушкилот ва вазнинӣ дар ҷойи корӣ.

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳиди салоҳият
Такмил додани таҳассуси касбӣ	ТС 07–3/01
Воҳиди салоҳиятҳои мазкур натиҷаи малакаҳо, дониш ва муносибатҳои заруриро ҷиҳати рушди тафаккури таҳлилий ва эҷодӣ, тақмили таҳассуси касбӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: - зарурияти тақмили ихтисоси касбӣ барои азхудкунии технологияҳои инноватсионӣ ва таҷҳизоти муосир.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - ТС 05-2/01 Истифода намудани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷроӣ (МИ) ВС
1. Малакаҳоро инкишоф додан, ҷи гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва ғояҳои нав пайдо кардан	1.1. Инкишофи малакаҳо <i>савол</i> додан аз ҳар нуқтаи назар. 1.2. Муайянсозии саволҳои асосӣ/мушкilot бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо. 1.3. Савол додан ва зерӣ шубҳа гузоштани посухҳои яққолаба. 1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое, ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд. 1.5. Маҳорати бовар ва маъқул қунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назар.
2. Эҷоди ғояҳои нав, ёфтани роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошта	2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсучӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд. 2.2. Истифодаи манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва аз худ кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот. 2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ. 2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда. 2.5. <i>Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектикаи фикри андеша намудан.</i> 2.6. Ҳалли масъалаҳои гузошта бо <i>усули эвристикӣ</i> . 2.7. Дарёфти ғояҳои нав бо роҳи санҷиш, гузаронидани таҷқиқот, таҳлили камбудихо, омӯзиши вариантҳои зиёди ғуноғуни қабули қарорҳо.
3. Инкишофи малакаҳои тафаккури эҷодӣ	3.1. Омӯхтан ва истифодаи <i>усулҳои тафаккури эҷодӣ</i> барои ғояҳои нав ва ноилшавӣ бо мақсадҳо. 3.2. Муайянкунии <i>масдудқунанда</i> (блокатор)-ҳои <i>тафаккури эҷодӣ</i> . 3.3. Пайдо кардани имкони қорбарӣ ва озмоишдихӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти қорӣ ва ҳаётӣ дар ҷойҳои шинос ва ношинос. 3.4. Бо дигарон муошират кардан, ғӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба ҷиғуна ғояҳои нав ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар кардани тафаккури эҷодӣ.
4. Инкишофи таҳассуси касбӣ	4.1. Омӯхтани <i>технологияҳои нав</i> . 4.2. Омода будан ба тағйирёбии <i>муносибатҳои бозоргонӣ</i> . 4.3. Омӯхтани <i>тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ</i> .

Малакаҳои талабшаванда:	- инкишоф додани малакаҳои муошират, дар рафти муошират ошкор кардани фикру ғояҳои нав; - муайянсозии саволи асосӣ ва моҳияти мушкилот; - маҳорати саволгузорӣ аз нуқтаҳои мухталиф; - истифода бурдани намудҳои мухталифи тафаккури эҷодӣ; - омӯхтан ва таҳлили доираи васеи иттилоот; - таҳлили моҳияти мавзӯ; - боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - омӯзиш ва худбаамалбарории ошкорсозӣ ва бартараф кардани норасоиҳо дар вазъияти муҳити ношинос; - мунтазам такмил додани сифати салоҳиятнокии худ дар муносибати бозоргонӣ; - истифода бурдани ҳам тафаккури эҷодӣ ва ҳам таҳлилий; - мунтазам ба пешрафти тамоюлот дар соҳа ва касб таваҷҷуҳ кардан; - мутобиқ будан ба муҳити ивазшаванда; - такмил додани сифати донишҳои худ; - беҳтар кардани на танҳо фаъолияти касбӣ, аз ҷумла муносибати шахсӣ; - самаранок кор кардан; - муайян намудани технологияи нав дар самти фаъолият; - кор кардан дар даста ва бо ҳамкорон.
Донишҳои талабшаванда:	- усулҳои тафаккури эҷодӣ ва истифодабарии онҳо; - муайянсозии масдудкунандаҳои (блокатор) тафаккури эҷодӣ; - таъсири тафаккури эҷодӣ ва таҳлилий ба одамон, ташкилот, ҷамъият; - усулҳои таровиш (филтрация) барои коркарди иттилооти гуногун; - тарзҳои васеъкунӣ ва рушди малакаҳои инфиродии тафаккури эҷодӣ; - тарзҳои васеъкунӣ ва пурра намудани дониш ва маҳорати хеш; - усулҳои амаликунии ғояҳои нав; - роҳҳои ҳалли вазифаҳои гузошташудаи роҳбарияти корхона/ташкилот; - муносибатҳои инноватсионӣ ба омӯзиш ва тарзи тафаккур; - технологияи инноватсионӣ дар истехсолот; - тафаккури эҷодӣ дар вазъияти корӣ ва ҳаёти дар ҷойҳои шинос ва ношинос; - технологияи инноватсионӣ ва истифодаи онҳо истехсолот; - роҳҳои такмил додани таҳассуси касбӣ.
Муносибати талабшаванда ба кор:	- боадабона ва возеҳ нуқтаи назари хешро баён кардан; - аз мушкилот наҳаросидан. Чунин бояд буд: - мушоҳидакор; - суботкор; - бодикқат; - фаъол.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Муҳоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Малакаҳоро инкишоф додан, чӣ гуна саволгузорӣ намудан ва ба он посух додан, андеша ва ғояҳои нав пайдо кардан											
1.1. Инкишофи малакаи савол додан аз ҳар нуқтаи назар											✓
1.2. Муайянсозии саволҳои асосӣ/мушкilot бо воситаи манбаи иттилоот ва ғояҳо											✓
1.3. Саволгузорӣ намуда, зери шубҳа гузоштани посухҳои яққолаба											✓
1.4. Пайдо кардани алоқамандии ашё ва падидаҳое ки аз ибтидо ба ҳам иртибот надоранд											✓
1.5. Маҳорати бовар ва маъкул кунонидани ғояҳои шахсӣ ва нуқтаи назари хеш											✓
Элементи 2: Баровардани ғояҳои нав, ёфтани фикру ғояҳои нав											
2.1. Мушоҳида, таҳлил, пурсучӯ, ошкорсозии фарзия, ки дар асоси ғояҳо ҷой гирифтаанд											✓
2.2. Истифодаи манбаи мухталифи иттилоот барои посухҳо, зуд ҷудо намудан ва азхуд кардани маълумоти зарурӣ аз ҳаҷми иттилоот											✓
2.3. Бошуурона ба шакли нав табдил додани иттилоот ва пайдо намудани самтҳои (векторҳои) нави истифодабарӣ											✓

2.4. Бурдани баҳсу мунозираи асоснок бе дуршавӣ аз мавзӯи баррасишаванда											√
2.5. Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектика нафкуру андеша намудан											√
2.6. Ҳалли масъалаҳои гузошта бо усули эвристикӣ											√
2.7. Дарёфти ғояҳои наф бо роҳи санҷиш, гузаронидани тадқиқот, таҳлили камбудихо, омӯзиши вариантҳои зиёди гуногуни қабули қарорҳо											√
Элементи 3: Инкишофи малакаҳои тафаккури эҷодӣ											
3.1. Омӯхтан ва истифодаи усулҳои тафаккури эҷодӣ барои ғояҳои наф ва ноилшавӣ бо мақсадҳо											√
3.2. Муайянкунии масдудкунанда (блокатор)-ҳои тафаккури эҷодӣ											√
3.3. Пайдо кардани имкони қорбарӣ ва озмоишдихӣ, бо истифодабарии тафаккури эҷодӣ дар вазъияти қорӣ ва ҳаётӣ дар қойҳои шинос ва ношинос											√
3.4. Бо дигарон муошират қардан, гӯш додан ба андешаҳои дигарон оид ба қйгуна ғояҳои наф ва тафаккури эҷодиро дастгирӣ ва инкишоф додан, беҳтар қардани тафаккури эҷодӣ											√
Элементи 4: Инкишофи тахассуси қасбӣ											
4.1. Омӯхтани технологияҳои наф											√
4.2. Омода будан ба тағйирёбии муносибатҳои бозоргонӣ											√
4.3. Омӯхтани тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ											√

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Саволҳо метавонанд бошанд:	- Оё кадом ҳудудҳое вучуд доранд, ки онро бояд ба назар гирифт? - Оё ғояи нав вучуд дорад, ки метавонад ба ин ҳолат орад? - Чӣ тавр ман метавонистам ин масъаларо ҳал кунам? - Оё дигар тарзи иҷрои он вучуд дорад? - Дигарон дар ин ҳолат чӣ тарз кӯшиш мекунанд? - Барои ман чӣ лозим аст, то ки онро беҳтар анҷом диҳам? - Ба ман кадом иттилооти иловагӣ зарур аст? - Ба ман чӣ намерасад? Боз чӣ тақозо карда мешавад? - Бо кӣ онро баррасӣ кунам? - Барои чӣ чунин руҳ дода истодааст?
Индуктивӣ, дедуктивӣ ва диалектика намунаи фикру андеша намудан –ифода мекунад:	- тафаккури индуктивӣ - вақте ки дар асоси як ё якчанд далелҳои хусусӣ ва мушоҳида ҷамъбаस्त мекунем, қоидаҳои умумӣ мебарорем; - тафаккури дедуктивӣ - усули тафаккур, ки натиҷаи он ҳулосаи мантиқӣ буда, дар он ҳулосаи ҷузъӣ аз умумӣ бароварда мешавад; - тафаккури диалектикӣ - кӯшиши якҷояшавии ақидаҳо/мушоҳидаҳои ба ҳам муқобил ё ихтилофиро тавсиф менамояд.
Усули эвристикӣ —ин:	- эҳтимоли нисбатан беҳтари стратегия ва тактикаи фаъолияти инсон - ҳалқунандаи масъалаҳои эҷодӣ, яъне дар раванди ҳал намудани масъалаҳои муайян чӣ кор кунад ва дар ин сурат чӣ тавр амал кардан зарур аст.
Ба усули тафаккури эҷодӣ - марбутанд:	- ҳуҷуми зеҳнӣ; - пайдарҳамии амал; - ёрии шабакаи иҷтимоӣ; - ҳаматарафа тасаввур ва андешаронӣ кардан; - бозиҳои зеҳнӣ; - инъикоси мутобиқатӣ; - истифодаи маҷоз ва қиёс (аналог)-ҳо; - доираи назар; - визуализатсия.
Масдудкунандаҳои тафаккури эҷодӣ мешаванд:	- фарҳангӣ; - эҳсосотӣ; - зеҳнӣ; - атрофиён; - оила; - ғоя ва тасаввуроти мо он аст, ки мо чӣ гуна бояд рафтор намоем; - фишороварии ҳамсолон; - пешгирии таваккал.
Мафҳуми технологияи нав — ин:	- тағйирёбии технологияи истеҳсолоти таҷҳизот, яъне пешрафти техникии истифодаи технологияи иттилоотӣ, мавод ва ашёи нави таъминкунандаи сатҳи баланди маҳсулоти истеҳсолшаванда, дигаргуншавии муносибати корманд ба қори худ.
Муносибатҳои бозоргонӣ — ин:	- муносибатҳои ташаккулёфтаи иқтисодии байни истеҳсолкунанда, савдогар, харидор, истифодабарандагони мол ва хизматрасонӣ, мақомоти идоракунии давлатӣ ва маҳаллӣ оид ба

	мубодила, тақсимои мол ва хизматрасонӣ, ҳавасмандӣ ба рушди рақобат.
Тағйирёбии арзишҳои шахсиятӣ –ин:	- муносибати навгонии на танҳо тағйирдиҳандаи симои тафаккури шахсӣ, балки муносибат ба таълим, ба ҳар гуна кор дар ҷомеа, қобилияти фавран арзёбии ҳолат дар ҳар гуна муҳит, интихоби варианти беҳтарини амалкунӣ дар асоси таҷрибаи донишҳои нав мебошад.

Воҳидҳои салоҳиятҳои заминавӣ (базавӣ)

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Муошират кардан бо забони хориҷӣ дар сатҳи миёна	СВ 02–3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муоширати шифоҳӣ ва хаттиро бо забони хориҷӣ ҳангоми иҷрои корҳо тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама ҷойи корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - СВ 02–2/01 Муошират кардан ба забони хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муошират бо ҳамкорон	1.1. Истифодаи изҳори хушмуомилагии мувофиқ ҳангоми муошират бо ҳамкорон. 1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкilot, сабабҳои он ва маъзаратҳои ҳангоми зарурат. 1.3. Истифода бурдани ибораҳои оддӣ ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон. 1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои одӣ дар ҷойи корӣ оид ба масъалаҳои ҷорӣ.
2. Муошират бо ҳамкорон барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷойи кор	2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират. 2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои визуалӣ барои нигоҳдории муошират. 2.3. Номбар кардани номҳои асбоб ва таҷҳизот.
3. Маслиҳат ва дастурдиҳӣ ба ҳамкорон ва зертобеъон	3.1. Таъмини иттилоот ва дастурдиҳии возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам. 3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд. 3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишораткунанда ба ҳамкорон.
Малақаҳои талабшаванда:	- малақаҳои робитавӣ ва байнишахсӣ барои таъмини муносибати мусбат ва хушмуомилотӣ бо ҳамкорон; - шифоҳӣ ва хаттӣ дар мавзӯи касбӣ ва рӯзмарра муошират кардан; - тарҷумаи матнҳои самти касбидошта (бо истифодаи луғат); - мунтазам мукамал додани захираи луғавӣ барои такмил додани нутқи шифоҳӣ ва хаттӣ;

	- истифода бардани калимаҳои калидӣ, ибора, пешниҳод, захираҳои луғавии барои интиқоли маълумот, вақт, ҷой, фосила, хоҳишмандӣ, дастурҳо барои қонун гардонидани талаботҳои умумии ҳамкорон; - риоя кардани ишора ва аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда.
Донишҳои талабшаванда:	- воҳидҳои лексикӣ самти касбидошта; - грамматика барои хондани тарҷумаи (бо луғат) матнҳои хориҷии самти касбидошта; - аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишорадиҳанда.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - ташаббускор; - меҳнатдӯст; - кунҷков; - кӯшиши омӯхтани забони хориҷӣ.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳатӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифоӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳида	Намоишдӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/хулбаҳолиҳӣ	Баҳоиди тарафи сеюм
Элементи 1: Гуфтугӯ бо ҳамкорон											
1.1. Истифодаи изҳори ҳушмуомилагии муносиб ҳангоми муошират бо ҳамкорон				√			√				
1.2. Пешниҳоди иттилооти заминавӣ, воқеӣ, шарҳи мушкилот, сабабҳои он ва маъзаратҳои ҳангоми зарурат				√			√				
1.3. Истифодаи бурдани ибораҳои одӣ ҳангоми гуфтугӯ бо ҳамкорон				√			√				
1.4. Пешниҳоди тавсияҳо, дастурҳои одӣ дар ҷойи корӣ оид ба масъалаҳои ҷорӣ				√			√				

Элементи 2: Муошират бо ҳамкорон барои иҷрои корҳои рӯзмарра дар ҷойи кор											
2.1. Фаҳмидан ва истифода бурдани калимаҳои калидӣ, ибораҳо, хитобҳо барои нигоҳдории муошират				√			√				
2.2. Истифодаи истинод (ссылки), эзоҳот, маводи мушаххас ва усулҳои визуалӣ барои нигоҳдории муошират.				√			√				
2.3. Номбар кардани номҳои асбоб ва таҷҳизот				√			√				
Элементи 3: Маслиҳат ва дастурдиҳии одӣ ба ҳамкорон ва зертобеъон.											
3.1. Таъмини иттилоот ва дастурдиҳии возеҳ, мухтасар ва пайдарҳам				√			√				
3.2. Нигоҳ доштани муошират бо истифодаи ибора ва саволҳои мантиқан алоқаманд				√			√				
3.3. Фаҳмидан ва фаҳмондани аҳамияти аломатҳои огоҳкунанда, манъкунанда ва ишоракунанда ба ҳамкорон				√			√				

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Муошират барои иҷрои корҳои рӯзмарра дарбар мегирад:	– гуфтугӯ бо телефон; – қабули иттилоот, мукотиба; – пешниҳоди иттилооти одӣ чиҳати иҷрои кор; – посух додан ба саволҳои одии ба кор алоқаманд.
Иттилоот -ин:	– нақшаҳо, аломатҳо, диаграммаҳо, намудҳои таҷҳизот; – аломатҳои иттилоотӣ барои расонидани ёрӣ; – брошураҳо бо забони муайян навишташуда; – трендҳои байналхалқӣ, овезаҳо.
Ба дастурамалҳо метавонанд дохил шаванд:	– дастурамали вазифавӣ бо забони хориҷӣ; – дастурамал оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; – дастурамал оид ба истифодабарии таҷҳизот ва асбобҳо.

Воҳидҳои салоҳиятҳои касбӣ

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳидҳои салоҳият
Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт		LI 8152-10-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди омода намудани маҳсулотро барои шаклбурӣ ва дӯхт бо назардошти меъёрҳои турбофӣ тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама ҷойи корӣ.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-06-2/01 Бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот; - LI 8152-07-2/01 Танзим намудани кори найча дар мошин; - LI 8152-08-2/01 Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёр.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ	1.1. Гузаронидани маҳсулоти нимтаёр аз чап ба рост. 1.2. Аз назар гузаронидани маҳсулоти нимтаёр. 1.3. Гузоштани маҳсулоти нимтаёр дар мизи махсус. 1.4. Баробар кардани маҳсулоти нимтаёр. 1.5. Гузоштани маҳсулоти нимтаёр дар вилкаи мошин .	
2. Омода намудани маҳсулоти нимтаёр барои дӯхт	2.1. Гузаронидани маҳсулоти нимтаёр ба чархаки сенсордор . 2.2. Гузаронидани маҳсулоти нимтаёр ба занҷири худкор . 2.3. Гирифтани маҳсулот аз сабад. 2.4. Бастубанд (бандча) намудани маҳсулоти нимтаёр.	

Малакаҳои талабшаванда:	- риоя намудани қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт; - шинос шудан бо маҳсулоти нимтаёр; - кор кардан тибқи технологияи шаклбурӣ ва дӯхт; - муайян намудани шакли маҳсулот; - басту банд намудани маҳсулоти нимтаёр; - кор кардан дар чархаки сенсордор ва занҷири худкор;
Донишҳои талабшаванда:	- дастурамали техникаи бехатарӣ ҳангоми омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт; - қоидаҳои омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт; - асбобу таҷҳизот барои омода намудани маҳсулоти нимтаёр барои шаклбурӣ ва дӯхт; - намуд/шаклҳои маҳсулоти нимтаёр; - тарзи кори занҷири худкор; - тарзи кори чархаки сенсордор; - қоидаҳои кор бо занҷири худкор ва чархаки сенсордор; - қоидаҳои басту банд намудани маҳсулоти нимтаёр.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - бодикқат; - бовичдон; - адолатхоҳ; - ташаббускор.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Хаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии хуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мувоҳида	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: 1. Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ											
1.1. Гузаронидани маҳсулоти нимтаёр аз чап ба рост.	√			√							
1.2. Аз назар гузаронидани маҳсулоти нимтаёр.	√			√							
1.3. Гузоштани маҳсулоти нимтаёр дар мизи махсус.	√			√							
1.4. Баробар кардани маҳсулоти нимтаёр.	√			√							
1.5. Гузоштани маҳсулоти нимтаёр дар вилкаи мошин.	√			√							
Элементи 2: Омода намудани маҳсулоти нимтаёр барои дӯхт											
2.1. Гузаронидани маҳсулоти нимтаёр ба чархаки сенсордор.	√			√							
2.2. Гузаронидани маҳсулоти нимтаёр ба занҷири худкор.	√			√							
2.3. Гирифтани маҳсулот аз сабад.	√			√							
2.4. Бастубанд (бандча) намудани маҳсулоти нимтаёр.	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Вилкаи мошин - ин:	- қисме, ки барои гирифтани ё пайвасти маҳсулот, инчунин маҳдудкунандаи маҳсулот барои бофтани он мебошад.
Чархаки сенсордор :	- барои кашиши ресмон хизмат мекунад.
Занҷири худкор - ин:	- қисми мошин мебошад, ки ба воситаи сенсор назорат карда мешавад ва барои кашиши маҳсулот аз вилка хизмат мерасонад.

Номи воҳиди салоҳият		Рамзи воҳидҳои салоҳият
Бартараф намудани нуқсонҳои маҳсулот		LI 8152-11-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муайян ва бартараф кардани нуқсонҳои маҳсулотро бо риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва меъёрҳои турбофӣ тавсиф менамояд.		
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама ҷойи корӣ.		
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-06-2/01 Бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот; - LI 8152-07-2/01 Танзим намудани кори найча дар мошин; - LI 8152-08-2/01 Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёр; - LI 8152-10-3/01 Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт.		
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС	
1. Муайян намудани нуқсони маҳсулот	1.1. Муайян намудани нуқсонҳои маҳсулот ҳангоми кор бо мошини турбофӣ. 1.2. Муайян намудани нуқсонҳо дар ҳолати давр задан аз рӯи хатсайр. 1.3. Муайян намудани нуқсонҳои бобинаи ресмон. 1.4. Муайян намудани нуқсонҳо бо тарзи дастӣ.	
2. Бартараф намудани нуқсонҳои маҳсулот	2.1. Бартараф намудани нуқсони бобинаи ресмон. 2.2. Бартараф намудани нуқсон ҳангоми бофт. 2.3. Бартараф намудани нуқсонҳои ресмон.	
3. Нигоҳ доштани маҳсулоти нуқсондор барои таҳлил	3.1. Чудо намудани маҳсулотҳои нуқсондор ва нимнуқсон. 3.2. Додани ҳисобот ба сардори баст оид ба сабабҳои нуқсон. 3.3. Супоридани маҳсулоти корношоям барои таҳлил.	

Малакаҳои талабшаванда:	- шинос шудан бо сабабҳои бофтани нодурусти маҳсулот; - муайян намудани нуқсонҳо ҳангоми бофтани маҳсулот; - шинос шудан бо нуқсонҳои мошини турбофӣ; - шинос шудан бо нуқсонҳои ресмон; - муайян намудани нуқсон тибқи экран.
Донишҳои талабшаванда:	- сабабҳои пайдо шудани нуқсонҳо ҳангоми бофтани маҳсулот; - тарзи ислоҳ кардани нуқсонҳои мошини турбофӣ; - намудҳои нуқсон; - қоидаҳои нигоҳ доштани маҳсулоти нуқсондор; - қоидаҳои супоридани маҳсулоти корношоям ба амбор; - тарз ва усулҳои бартараф намудани нуқсон; - рамзҳои муайянкунандаи нуқсон.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - бодикқат; - бовичдон; - адолатхоҳ; - мутмаин.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳодиҳии маҳсулоти тайёр	Ҳаггӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдиҳӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимгиранда/ худбаҳодиҳӣ	Баҳодиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани нуқсонҳои маҳсулот											
1.1. Муайян намудани нуқсонҳои маҳсулот ҳангоми кор бо мошини турбофӣ.	√			√							
1.2. Муайян намудани нуқсонҳо дар ҳолати давр задан аз рӯи ҳатсайр.	√			√							
1.3. Муайян намудани нуқсонҳо бо тарзи дастӣ.	√			√							
Элементи 2: Бартараф намудани нуқсонҳои маҳсулот											
2.1. Бартараф намудани нуқсонҳои бобинаи ресмон.	√			√							
2.2. Бартараф намудани нуқсон ҳангоми бофт.	√			√							
2.3. Бартараф намудани нуқсонҳои ресмон.	√			√							
2.4. Супоридани маҳсулоти корношоям ба амбор.	√			√							
Элементи 3: Нигоҳ доштани маҳсулоти нуқсондор барои таҳлил											
3.1. Ҷудо намудани маҳсулотҳои нуқсондор ва нимнуқсон	√			√							
3.2. Додани ҳисобот ба сардори баст оид ба сабабҳои нуқсон	√			√							
3.3. Супоридани маҳсулоти корношоям барои таҳлил	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Нуқсон – ин:	- натиҷаи нодурусти пайванди ресмон, кандашавии ресмон
--------------	--

	коркарди нодурусти мошини турбофӣ ё хатогихо дар коркард мебошад. Онҳоро ба 2 гурӯҳ тақсим кардан мумкин аст: маҳсулотҳои нуқсондор ва маҳсулотҳои нимнуқсон.
--	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот	LI 8152-12-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулотро бо риояи қоидаҳои техникаи бехатарӣ ва меъёрҳои турбофӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама ҷойи корӣ.	
Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-08-2/01 Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёр; - LI 8152-10-3/01 Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ ва дӯхт; - LI 8152-11-3/01 Бартараф намудани нуқсонҳои маҳсулот.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот	1.1. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот дар аввали кор. 1.2. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот ҳангоми иваз намудани бобинаи ресмон. 1.3. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот дар охири кор.
2. Муайян намудани андозаи маҳсулот	2.1. Муайян намудани андозаи маҳсулот тибқи варақаи тасдиқшудаи андозаҳо. 2.2. Мурочиат намудан ба назоратчии сифат ҳангоми номувофиқатии андозаи маҳсулот .

Малақаҳои талабшаванда:	- шинос шудан бо ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот; - муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот; - шинос шудан бо андозаҳои маҳсулот; - муайян намудани андозаи маҳсулот; - кор кардан аз рӯи варақаи тасдиқшудаи андозаҳо.
Донишҳои талабшаванда:	- тарзи муайян кардани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот; - тарзи муайян кардани андозаҳои маҳсулот тибқи варақаи тасдиқшуда; - варақаи тасдиқшудаи андозаҳо; - намудҳои андозаҳои маҳсулот; - сабабҳои номувофиқ будани маҳсулот бо варақаи андозаҳо.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - бодикқат; - бовичдон.

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кор	Баҳоиди маҳсулоти тайёр	Ҳаттӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳоидиҳӣ	Баҳоидиҳии тарафи сеюм
Элементи 1: Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот											
1.1. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот дар аввали кор	√			√							
1.2. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот ҳангоми иваз намудани бобинаи ресмон	√			√							
1.3. Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот дар охири кор	√			√							
Элементи 2. Муайян намудани андозаи маҳсулот											
2.1. Муайян намудани андозаи маҳсулот тибқи варақаи тасдиқшудаи андозаҳо	√			√							
2.2. Мурочиат намудан ба назоратчи сифат ҳангоми номувофиқатии андозаи маҳсулот	√			√							

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Андозаи маҳсулот ин:	- ёзиши максималӣ ва минималии маҳсулот мебошад, андоза аз зичӣ ва шумораи занҷирҳо вобаста аст. Агар маҳсулотро чӣ қадар кашиш диҳем ҳамон қадар андоза ва шакли худро тағйир медиҳад.
-----------------------------	---

Номи воҳиди салоҳият	Рамзи воҳидҳои салоҳият
Назорат намудани раванди бофтани маҳсулот	LI 8152-13-3/01
Воҳиди салоҳияти мазкур раванди назорат намудани раванди бофтани маҳсулотро бо риояи меъёрҳои турбофӣ тавсиф менамояд.	
Истифодаи воҳиди салоҳияти мазкур: – дар ҳама ҷойи корӣ.	

Шартҳои қаблӣ (пешакӣ): - LB 01-1/01 Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ; - LI 8152-08-2/01 Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтаёр; - LI 8152-11-3/01 Баргараф намудани нуқсонҳои маҳсулот; - LI 8152-12-3/01 Муайян намудани ёзишноқӣ ва зичии маҳсулот.	
Элементҳои ВС	Меъёрҳои иҷрои (МИ) ВС
1. Назорат намудани кори худкор (дастгоҳ) мошин	1.1. Назорат намудани мошини турбофӣ аз рӯи хатсайр. 1.2. Назорат намудани мошини турбофӣ тибқи монитор/сенсорҳо. 1.3. Иваз намудани речаи кори мошин. 1.4. Баргараф намудани нуқсонҳои кори мошин.
2. Назорат намудани раванди бофтани маҳсулот	2.1. Санҷидани пайдарпайии раванди бофтани маҳсулот. 2.2. Мушоҳида намудани нуқсонҳо аз рӯи хатсайр. 2.3. Хомӯш намудани мошини турбофӣ дар ҳолати зарурӣ. 2.4. Баргараф намудани нуқсонҳои бофтани маҳсулот.
3. Назорат намудани сабади маҳсулотҳои бофташуда	3.1. Назорат намудани миқдори ҷойгиршавии маҳсулот дар сабад. 3.2. Тоза намудани сабад пас аз таъмир намудани мошин ва иваз намудани сӯзанҳо. 3.3. Гирифтани ва басту банд намудани маҳсулоти нимтаёр аз сабад.

Малакаҳои талабшаванда:	- шинос шудан ба раванди бофтани маҳсулот; - таъмин намудани раванди дурусти бофтани маҳсулот; - истифода бурдани монитор барои назорати мошин; - баргараф намудани камбудихои мошини турбофӣ; - шинос шудан бо нуқсонҳо ҳангоми бофтани маҳсулот; - иҷрои корҳо бо сабади маҳсулоти бофташуда; - шинос шудан бо иҷрои вазифаҳо дар хатсайр тибқи Низомнома; - ба танзим даровардани ҳолати бофтани маҳсулот.
Донишҳои талабшаванда:	- қоидаҳои техникаи бехатарӣ ҳангоми бофтани маҳсулот аз рӯи хатсайр; - тарзҳои бофтани маҳсулот; - усулҳои таъмин намудани раванди дурусти бофтани маҳсулот; - қоидаҳои кор бо монитор/сенсорҳо барои назорати бофтани маҳсулот; - усулҳои дуруст намудани камбудихои мошини турбофӣ; - қоидаҳои кор бо сабади маҳсулоти бофташуда; - низомнома ва уҳдадориҳои вазифавии оператори мошини турбофӣ; - усулҳои ба танзим даровардани ҳолати бофтани маҳсулот.
Муносибати талабшаванда ба кор:	Чунин бояд буд: - боадаб; - бодикқат; - бовичдон; - адолатхоҳ; - ташаббускор; - ташкилотчӣ;

	- мушоҳидакор.
--	----------------

Дастур оид ба ҷамъоварии далелҳо

Элемент ва меъёрҳои иҷро	Мушоҳидаи бевоситаи раванди кори	Баҳодихии маҳсулоти тайёр	Ҳагӣ ба саволҳо ҷавоб додан/тестҳо	Шифохӣ ба саволҳо ҷавоб додан/Мусоҳиба	Кори лоиҳавӣ	Ҷамъоварии ҳуҷҷатҳо аз рӯи таҳқиқот /case study	Мубоҳиса	Намоишдихӣ/рӯнамоӣ (Презентатсия)	Бозии нақшӣ	Далелҳои ҷамъовардаи таълимигиранда/ худбаҳодихӣ	Баҳодихии тарафи сеюм
Элементи 1: Назорат намудани кори худкор (дастгоҳ) мошин											
1.1. Назорат намудани мошини турбофӣ аз рӯи хатсайр	√			√							
1.2. Назорат намудани мошини турбофӣ тибқи монитор/сенсорҳо	√			√							
1.3. Иваз намудани речаи кори мошин	√			√							
1.4. Бартараф намудани нуқсонҳои кори мошин	√			√							
Элементи 2: Назорат намудани раванди бофтани маҳсулот											
2.1. Санҷидани сифати раванди бофти мошин	√			√							
2.2. Мушоҳида намудани нуқсонҳо аз рӯи хатсайр	√			√							
2.3. Хомӯш намудани мошини турбофӣ дар ҳолати зарурӣ	√			√							
2.4. Бартараф намудани нуқсонҳои бофтани маҳсулот	√			√							
Элементи 3: Назорат намудани сабади маҳсулотҳои бофташуда											
3.1. Назорат намудани микдори ҷойгиршавии маҳсулот дар сабад	√			√							
3.2. Тоза намудани сабад пас аз таъмир намудани мошин ва иваз намудани сӯзанҳо	√			√							
3.3. Гирифтани ва басту банд намудани	√			√							

маҳсулоти нимтаёр аз сабад											
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Навсонӣ (вариативӣ) (муҳити корӣ, вазъият, шароити асосии корӣ)

Монитор/сенсор:	- раванди кори мошини турбофӣ, аз ҷумла сабаби боздоштан дар панели идоракунии (монитор) нишон дода мешавад.
Сабади маҳсулотҳои бофташуда: ин	- як қисми мошина(зарф) мебошад, ки оператор аз онҳо маҳсулотро барои назорат ва таҳлил мегирад.

Ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ

Ҳифзи меҳнат

Ба кори мустақилонаи оператори мошини турбофӣ шахсоне иҷозат дода мешаванд, ки синнашон 16 сола ва аз он боло аст, аз муоинаи тиббӣ, дастурдиҳии муқаддимавӣ, омӯзиш ва таҷрибаҳосилкунӣ дар ҷойи кор, санҷиши дониши талаботи ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ гузаштаанд ва дорои тахассуси мувофиқ мебошанд.

Оператори мошини турбофӣ вазифадор аст:

- иҷро кардани он корҳое, ки дар дастурамали корӣ муқаррар гардидааст;
- иҷро кардани қоидаҳои дохилии тартиботи меҳнати корхона;
- истифода бурдани воситаҳои ҷимоявии инфиродӣ ва коллективӣ;
- риоя кардани талаботи ҳифзи меҳнат;
- ғавран хабардор кардани шахси масъул оид ба ҳама гуна ҳолатҳои хатарнок ба ҳаёт ва саломатии одамон таҳдидкунанда, оид ба ҳар як ҳодисаи нохуш, бад шудани вазъи саломатии худ, аз ҷумла зоҳир шудани аломатҳои шадиди бемории касбӣ;
- гузаштан аз омӯзиши усул ва тарзҳои бехатарии иҷрои корҳо ва расонидани ёрии аввалия ба зарардида дар истеҳсолот, дастурдиҳӣ оид ба ҳифзи меҳнат, санҷиши дониши қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ;
- гузаштан аз муоинаи тиббии ҳатмии даврӣ (дар ҷараёни фаъолияти меҳнатӣ), инчунин, муоинаи ғайринавбатии тиббӣ бо роҳхати корфармо дар ҳолатҳои пешбинишудаи Кодекси меҳнат ё дигар қонунҳо;
- тавонистани расонидани ёрии аввалияи тодухтурӣ ба зарардидагон ҳангоми ҳодисаҳои нохуш;
- тавонистани истифодабарии воситаҳои аввалияи сӯхторхомӯшкунӣ.

Ҳангоми кори оператори мошини турбофӣ метавонанд, омилҳои истеҳсолии хатарнок ва зараровари зерин таъсир расонанд:

- мошин ва механизмҳои ҳаракаткунанда;
- қисматҳои ҳаракаткунандаи таҷҳизоти истеҳсолӣ;
- равшаннокии нокифояи минтақаи корӣ;
- нокифоягии равшании табиӣ;
- серчангиву ғубор, газолудии ҳавои минтақаи корӣ;
- ҳарорати баланди сатҳи таҷҳизот;
- ҳарорати баланд ё пасти ҳавои минтақаи корӣ;
- тағйирпазирӣ ва намнокии ҳаво;
- катаклизмҳои табиӣ;

- нӯғҳои тез, асбобу абзор ва таҷҳизот ва ғ..

Оператори мошини турбофӣ мутобиқи меъёрҳои намунавии соҳавӣ ва Шартномаи коллективӣ бояд, бо либоси махсус ва дигар воситаҳои ҳимоявии инфиродӣ таъмин бошад.

Техникаи беҳатарӣ

Талаботи беҳатарии пеш аз оғози кор

Пеш аз оғози кор Оператори мошини турбофӣ барои ҳимоя аз таъсиррасонии омилҳои хатарнок ва моддаҳои зараррасони истеҳсоли бояд, бо тартиби муайян либоси кориро пушад, ҳамаи тугмаҳои либос бояд баста шаванд ва мӯйи сар бодикқат зери сарпӯш гузошта шавад. Рӯймол ё дигар ашёро ба гардан напечонад ва дар тарафи қафои сар муйҳоро бандад. Ҳалқаҳо, соат, дастпонаҳо ва дигар ороишҳоро аз даст кашида, пойафзоли хуби пошнапаست пӯшад. Либоси махсус бояд тоза буда, андозаи мувофиқ дошта бошад ва ҳангоми ҳаракат монеа эҷод накунад.

Ҷои кори худро тафтиш карда, боварӣ ҳосил кунад, ки он ба қадри кофӣ равшан аст ва асбобу ашёи зиёдатӣ мавҷуд нест. Камбудии ҳолат, ки дар вақти қабули баст мушоҳида карда мешаванд, аз коргари баст сабабашро фаҳмад, агар онҳо бартараф карда нашуда бошанд, дар ин бора ба ёрдамчии усто хабар диҳад.

Сарпӯши (клапани) ҳавогузарро оҳиста, бо каме таваккуф кушояд ва калиди асосиро ба ҳолати 1 табдил дода, пас тугмаи оғози барқ(старт) ва тугмаи таъмини шиддати доимиро пахш намояд.

Пеш аз ба кор андохтани мошини турбофӣ тафтиш ва боварӣ ҳосил кунад, ки мошини турбофӣ ва дигар механизмҳои ёрирасон дар ҳолати хуб кор мекунад.

Талаботи беҳатарӣ ҳангоми кор

Ҳангоми ба кор даровардани мошини турбофӣ (инчунин пас аз таъмир ё танзим), дигар кормандони бастро огоҳ намуда, баъд мошин ба кор дароварда мешавад. Ҳамзамон дар вақти ба кор даровардан ҳамаи асбобу ашёро аз болои мошини турбофӣ гирифта, дар ҷои лозимӣ гузоштан лозим аст. Ҳангоми кор турбоф бояд бодикқат бошад ва дигаронро парешон ё ҳалалдор накунад. Дар вақти кори дастгоҳ ба қисмҳои ҳаракаткунанда даст нарасонад, тугмаҳоро хоҳу нохоҳ зер накунад, ресмонҳоро нағундорад, ба матоъ дар қимҳои бофт даст нарасонад. Роҳравҳоро барои хизматрасонӣ ва интиқол ҳолӣ/озод гузорад. Агар мавҷудияти кандашавии нерӯи барқ ошкор карда шавад, ба усто ё роҳбари баст муроҷиат намояд. Дар ҳолати канда шудани ресмон, турбоф боварӣ ҳосил кунад, ки цилиндр ва сӯзанҳо дар ҳолати лозимӣ қарор доранд, пас ресмони кандашударо пайват намояд. Ҳангоми кор дар қисмати панҷараҳои муҳофизатӣ нишастан қатъан манъ аст. Дар вақти корӣ ба турбоф нигоҳ доштани қайчӣ ва сӯзанҳо дар қисми либоси корӣ иҷозат дода намешавад.

Дастурдиҳӣ ба таълимгирандагон

Вобаста ба таҳассус, гузаронидани дастурдиҳии таълимгирандагон талаботҳои худро дорад. Мисол, омӯзгори таҷрибаомӯзии истеҳсоли пеш аз ҳар машғулиятҳои амалӣ ба таълимгирандагон дастурдиҳии ҷориро оид ба ҳифзи

меҳнат ва техникаи бехатарӣ мегузаронад ва дар журнали техникаи бехатарӣ оид ба гузаронидани он қайд мекунад.

Ғайр аз ин, намудҳои махсуси дастурдиҳӣ мавҷуд аст, ки пеш аз баромадан ба таҷрибаомӯзии истеҳсоли гузаронида мешаванд. Иҷозати шахсоне, ки аз дастурдиҳӣ, аз омӯзиш ва санҷиши дониш оид ба ҳифзи меҳнат нагузаштаанд, ба таҷрибаомӯзӣ баромадан манъ аст.

Талабот ба довталабон

Хоҳишмандоне, ки мехоҳанд касби «Оператори мошини турбофӣ»-ро омӯзанд ва салоҳияти сатҳи 3 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз худ кунанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- ҳуҷҷатҳоро мувофиқи талаботи муассисаи таълимӣ пешниҳод намоянд;
- дорои ҳуҷҷат (сификат) оид ба азхудкунии сатҳи 2-юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Талабот ба омӯзгорон

Омӯзгороне, ки сатҳи 3 - юми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи касби «Оператори мошини турбофӣ» меомӯзонанд, бояд ба талаботи умумии зерин ҷавобгӯ бошанд:

- донишҳои касбии дидактикӣ ва методологияи ТАС дошта бошад;
- методикаи таълими салоҳиятҳоро донад;
- на кам аз 5 соли таҷрибаи кори оператори мошини турбофиро дошта бошад;
- ҷисмонӣ ва раванӣ солим бошад;
- сатҳи тахассусии омӯзгор аз сатҳи 4-уми ТМТ Ҷумҳурии Тоҷикистон паст набошад;
- аз муоинаи тиббӣ гузарад.

Рӯйхати асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ

Номгӯии асбоб, таҷҳизот ва масолахҳои зарурӣ барои таълими на зиёда аз 25 таълимгиранда (∞ - ҳангоми зарурат).

Асбобҳо	Микдор	Таҷҳизот	Микдор	Мавод/дигар лавозимот	Микдор
Калидҳо	5 даста	Мошини турбофӣ	1 адад	Сӯхторхомӯшунак	∞
Асбобҳои асосӣ		Монитори сифат	1 адад	Дорукуттӣ	
Қайчӣ	25 адад		1 адад	Калоба	∞
Чангак	25 адад		1 адад	Пуд	∞
Чӯтка	25 адад			Аломатҳои огоҳикунанда	∞
Амбур (нугборик)	25 адад			Матоҳои махсус барои тоза кардан	∞
Амбур (нугпахм)	25 адад			Конус	∞

Сӯзан	5 даста			Калобагузорак	∞
Гира (пинцет)	5 даста			Наварди турбофӣ	∞
Почаи лабораторӣ	4 андоза			Маводи зидди сӯхтор	∞
				Кутиҳо барои баромадҳои ресмон	∞
				Ғалтакҳо	∞
				Чоруб	∞
				Тор	∞
				Фриксион	∞
		Таҷҳизоти таълимӣ		Лавозимоти дафтардорӣ	
		Проектор	1 адад	Қоғази А4	1 баст
		Флипчарт	1 адад	Дафтар (журнал)	25 адад
		Тахта	10 адад	Маркер	1 баст
		Компютерҳо	25 адад	Флипчарт	4 адад
		Экран	1 адад	Қалам	25 адад
		Тахтаи электронӣ/интерактивӣ	1 адад	Блокнот	25 адад
				Маводи таълимӣ	
				Стандарти салоҳиятҳо	5 адад
				Барномаи таълимии модуль	5 адад
				Дастур	∞
				Китобҳо	25 адад
				Видео (CD)	∞

Рӯйхати адабиёт

1. Вязание на машине. Самое полное и понятное пошаговое руководство для начинающих /Васив Наталья Викторовна// Эксмо, 2019.
2. Вязание на машине. / Элисон Дюпернекс // Эксмо, 2021.
- 3.Тенденции совершенствования современных ткацких машин / В. И. Терентьев // Текстильная промышленность - 2010. - № 2.

Сомонаҳои интернетӣ:

<https://rolecatcher.com/ru/skills/knowledge/engineering-manufacturing-and-construction/manufacturing-and-processing/knitting-machine-technology>

<https://www.labyrinth.ru/reviews/goods/668906>

<http://легпромбизнес.рф/index.php/2011-06-09-15-58-48/oborud-2014>

<http://www.4textile.ru/oborudovanie/textile-machinery.html>

<http://www.cotton.ru>

Funded by
the European Union

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЦИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ХАРИТАИ ФУНКЦИОНАЛӢ

Соҳа: Саноати сабук

Касб: Оператори мошини турбофӣ

Рамзи касб (СБТМ-08/ISCO-08): LI 81523

Замимаи 1

Харитаи функционалии касби «Оператори мошини турбофӣ»

УҲДАДОРИҲО		ВАЗИФАҲО				
А	Такмил додани малакаҳои бокортаъминкунӣ	А-1. Кор кардан дар даста	А-2. Такмил додани тахассуси касбӣ	А-3. Истифода бурдани технологияҳои иттилоотӣ-компютерӣ	А-4. Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи заминавӣ	А-5. Муошират кардан бо забонҳои хориҷӣ дар сатҳи миёна
		А-6. Ҳал намудани ваъиятҳои муноқишавӣ				
В	Риоя кардани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ	В-1. Гузаştан аз муоинаи тиббӣ	В-2. Бастани шартномаи меҳнатӣ	В-3. Истифода намудани либосҳои махсус ва воситаҳои ҳимоявӣ	В-4. Гузаştан аз дастурдиҳии техникаи бехатарӣ	В-5. Риоя намудани қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ
		В-6. Риоя намудани қоидаҳои зидди сӯхтор	В-7. Расонидани ёрии аввалияи тиббӣ			
С	Ташкил намудани раванди кор	С-1. Қабул намудани бастии кор	С-2. Қабул намудани мошин аз ҳамбаст	С-3. Омода намудани ҷои кор	С-4. Омода намудани асбобҳои кории дастӣ	С-5. Гирифтани супориш аз сардори баст
		С-6. Омода намудани маҳсулот барои шаклбурӣ	С-7. Омода намудани маҳсулот барои дӯхт	С-9. Маълумот додан оид ба нуқсҳо ба усто		
Д	Иҷро намудани раванди технологӣ	Д-1. Пур кардани ресмон дар мошин	Д-2. Ба кор даровардани мошин тибқи харитаи технологӣ	Д-3. Пайванд намудани ресмони кандашуда	Д-4. Таъмин намудани намнокии ресмон	Д-5. Бартараф намудани нуқсонҳои ресмон

		D-6. Бартараф намудани нуқсонҳои маҳсулот	D-7. Чудо намудани кулонҳо аз якдигар	D-8. Танзим намудани кашишҳои ресмон	D-9. Муайян намудани ёзишноки ва зичии маҳсулот	D-10. Бартараф намудани шикастпораҳои сӯзан аз таркиби маҳсулот
E	Назорат намудани сифати истеҳсоли маҳсулот	E-1. Назорат намудани кори худкор (дастгоҳ) мошин	E-2. Назорат намудани раванди бофтани маҳсулот	E-3. Танзим намудани кори найча дар мошин	E-4. Санчидани пайдарпайии раванди бофтани маҳсулот	E-5. Назорат намудани сабади маҳсулотҳои бофташуда
		E-6. Чудо намудани маҳсулот ба навҳо	E-7. Муайян намудани нуқсони маҳсулот	E-8. Нигоҳ доштани маҳсулоти нуқсондор барои таҳлил		
F	Ба анҷом расонидани раванди кор	F-1. Омода намудани мошин барои супурдан	F-2. Супоридани маҳсулотҳои бофташуда ба амбори маҳсулоти нимтайёр	F-3. Бастабанд намудани маҳсулот барои дӯхт	F-4. Тоза намудани ҷои корӣ	F-5. Гузоштани асбобҳо ба ҷои маҳсус
		F-6. Партофтани партовҳо ба ҷои маҳсус	F-7. Супоридани баст			

	Сатҳи 2 - 32
	Сатҳи 3 - 14
Ҳамагӣ: 46 вазифа	

Талаботи умумӣ ба касби «Оператори мошини турбофӣ»			Харитаи функционалии бо усули DACUM таҳияшуда, барои касби
Сифатҳои касбӣ/салоҳиятнокӣ	Дониш, малака ва маҳорати умумӣ		«Оператори мошини турбофӣ»
1. Хушмуомила 2. Меҳнатдӯст 3. Мушоҳидакор 4. Тоқатпазир 5. Бомасъулият 6. Покизакор 7. Боэҳтиёт 8. Ростқавл 9. Сарфакор 10. Дурандеш 11. Бодикқат 12. Устувории ахлоқӣ 13. Ба бемориҳои аллергияи устувор 14. Поквичдон	1. Кодекси меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон 2. Конвенсияҳо оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ 3. Санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии соҳаи насосӣ 4. Қоидаҳои ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ 5. Сохт, танзим ва хизматрасониҳои техникаи мошини турбофӣ 6. Истифода бурдани системаи идоракунии автоматӣ 7. Намуд ва тамғаҳои ресмон 8. Масолахшиносӣ 9. Асосҳои физика ва математика 10. Асосҳои кимиё 11. Асосҳои нақшакашӣ 12. Забонҳои хориҷӣ 13. Истифода бурдани воситаҳои аввалини сӯхтор 14. Риояи тартиботи дохили корхона		Иштирокчиёни таҳлили функционалӣ: 1. Амиршоев Шохинҷон - оператори мошини бофандагии ҶДММ «Ваҳдат текстайл»; 2. Иннатуллоева Мавлуда - оператори мошини бофандагии ҶДММ «Ваҳдат текстайл»; 3. Набиев Абдуғаффор - коршиноси соҳаи кешбофӣ; 4. Бобоев Хусейн - коршиноси соҳаи насосӣ. Модераторон: Данило Анищенко – коршиноси калидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиха Сангин Бобоев - коршиноси маҳаллии ғайрикалидӣ оид ба таҳсилоти касбӣ-техникӣ ва омӯзиши Лоиха Бахтиёров Озар - супервайзер оид ба методологияи ТАС Фасилитаторон: 1. Латифов Фаридун 2. Боева Фотима Дар доираи лоихаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба соҳаҳои маориф ва меҳнати
Таҷҳизот, асбобҳо, масолеҳи асосӣ ва сарфшаванда			
1. Қайчи 2. Чангкашак 3. Компрессор 4. Чангакҳо 5. Наварди кешбофӣ 6. Найча 7. Сӯзанҳо	8. Қуттиҳо барои сӯзанҳо 9. Гира (пинсет) 10. Қуттиҳо барои партов 11. Анбур 12. Маҷмӯи калидҳо 13. Аломатҳои назоратӣ	14. Дафтари қайд 15. Либоси махсус 16. Воситаҳои муҳофизатӣ 17. Латтаи тозакунии 18. Калоба 19. Ресмон	
Дурнамои оянда ва хусусиятҳо/мушкилоти касб			
1. Мубодилаи таҷриба байни корхонаҳо	6. Ғуборнок ва ифлосшавии муҳити атроф		

2. Такмили сатҳи ихтисос	7. Речаи кори ғайри меъёрӣ	Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳия шудааст. ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон 17-18 ноябри соли 2023
3. Баланд намудани музди меҳнат	8. Бемориҳои касбӣ	
4. Кафолат ва сифатнокии кор	9. Хатари ҷароҳатбардорӣ	
5. Болоравии сифати маҳсулот ва мутобиқ ба стандартҳои байналмилалӣ	10. Норасоии мутахассисони донандаи таҷҳизотҳои муосир	

Funded by
the European Union

**ВАЗОРАТИ МЕҲНАТ, МУҲОЧИРАТ ВА ШУҒЛИ АҲОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ХУЛОСАҲОИ СОҲА (экспертиза)

**ВАЗОРАТИ САНОАТ ВА
ТЕХНОЛОГИЯҲОИ НАВИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

734012, ш. Душанбе, х. Рӯдакӣ, 22 Тел: 221-52-59
факс: (810992-37) 221-82-81 Email: info@sanoat.tj

№ 15-2246 аз « 08 » 10 2024

Вазорати меҳнат , муҳоҷират ва
шӯғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Вазорати саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон мактуби вазорати меҳнат муҳоҷират ва шӯғли аҳолиро аз 20.08.2024, №3/13-1193 оид ба стандарти салоҳиятҳо дар касбҳои “Истеҳсоли маҳсулоти заргарӣ”, “Кандакорӣ дар ҷӯб ва пӯсти ҷӯб”, “Дуредгар, “Дӯзанда (либоси занона)”, “Оператори мошини турбофӣ” ва “Оператори мошини ресандагӣ” ва “Оператори мошини рангунӣ”-ро мавриди омӯзиш қарор дода, чунин пешниҳод менамояд.

Бо дарназардоштани пайваста рушд ёфтани технологияҳои самтҳои гуногуни истеҳсолии соҳаи саноат аз ҷумла, соҳаи саноати сабук, ресандагию бофандагӣ ва ба миён омадани технологияҳои муосири истеҳсолӣ, зарурияти қабул намудани қоидаю меъёрҳо ва стандартҳои ба ба технологияҳои мазкур вобастаро тақозо менамояд.

Бинобар ин, дар “Рамзи воҳидҳои салоҳиятҳо” ва “Номгӯи воҳидҳои салоҳиятҳо” ҳамаи касбҳо илова намудани стандартҳои технологияҳои муосир аз ҷумла:

1. Стандартҳои техника ва технологияҳои муосири соҳаи ресандагию бофандагӣ ва дигар равандҳои истеҳсолӣ;
2. Стандартҳои технология ва таҷҳизотҳои каммасрафи қувваи барқ;
3. Стандартҳои технологияи электронӣ (автоматикӣ) дар соҳаи саноати сабук ва соҳаи заргарӣ истифодашавандаро илова намудан мувофиқи мақсад мебошад.

Бо дар назардоштани пешниҳодҳои болозикр Вазорат лоиҳаи стандартҳои пешниҳодшударо қобили қабул мешуморад.

Муовини ваъир

Б. Сафарзода

ДОНИШГОҲИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН
ФАКУЛТЕТИ ТЕХНОЛОГИЯ ВА ДИЗАЙН

№ 11 аз 28 августи соли 2024 ш. Душанбе

Лоиҳаи “Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо ба
соҳаи маориф ва меҳнати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Факултети технология ва дизайни Донишгоҳи технологии Тоҷикистон мактуби Шуморо аз 28.08.2024с №67 оид ба гузаронидани экспертизаи стандарти салоҳияти касбӣ “Оператори мошини турбофӣ” (кешбофӣ) мавриди баррасӣ ва таҳлил қарор дод.

Бояд қайд намуд, ки талабот ба касби мазкур дар Ҷумҳурии Тоҷикистон хеле баланд буда, руз аз руз корхонаҳои ба ин касб зиёд шуда истодааст, ва таҳияи чунин стандарти мазкур хеле саривақтӣ мебошад. Айни замон соҳаи мазкур ба омода намудани чунин мутахассисони баланпоӣ ниёз дорад.

Таҳлилҳои аз тарафи мутахассисон ва олимони соҳа гузаронидашуда нишон дод, ки воҳидҳои салоҳияти стандарт дуруст ва бо тартиби муайян таҳия шуда, талаботи касби “Оператори мошини турбофӣ”, ё бофандаи мошини кешбофӣ низ гуфтан мумкин аст, мувофиқат мекунад. Сатрҳои муайяншудаи тахассус ба дараҷаи касбӣ мувофиқ буда, ҷавобгӯи талаботи меҳнат ва истеҳсолоти имруза мебошад. Беҳтар мешуд ба ҷойи “челонгар”и коргоҳ ёрдамчии усто номгузори карда шавад.

Тавсифи умумии касб, рӯйхати асбобу таҷҳизоти лозимӣ, ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатарӣ низ ба талаботҳои касби мазкур мутобиқат мекунад.

Стандарти салоҳияти касбӣ “Оператори мошини турбофӣ” барои таҳияи барномаҳои таълимӣ барои омода намудани мутахассисон аз рӯи касбӣ мазкур мувофиқат менамояд.

Руйхати мутахассисон ва устодон, ки дар таҳлили экспертиза иштирок намуданд.

№	Ному насаб	Вазифа
1	Набиев Абдуғаффор Ғиёсович	Мух-технолог. номзади илмҳои техникӣ, дотсент
2	Ишматов Асскар Бозорвич	Доктори илмҳои техникӣ. профессор
3	Ҳакимова Замира Ғайратовна	Мудири каф. Технологияи маснуоти нассочӣ
4	Ниёзбоқиев Сафарбоқӣ	Дотсент. номзади илмҳои педагогӣ.

Декани факултет

Иброғтмов Х.И.

ЧАМЪИЯТИ ДОРОИ
МАСЪУЛИЯТИ МАХДУДИ
«ВАХДАТ ТЕКСТАЙЛ»

THE LIMITED
LIABILITY COMPANY
«VANDAT TEXTILE»

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН, Ш. ДУШАНБЕ, К. ЗЕБУНИССО 5, | 5 ZEBUNISSO STR., DUSHANBE, REPUBLIC OF TAJIKISTAN,
PMA: 010101455 - TIN: 010101455, PHONE: +992 433 77 91 19 E-MAIL: INFO@VANDATTEXTIL.TJ WWW.VANDATTEXTILE.TJ

№33 аз «29» май соли 2024

ш.Душанбе

Лоиҳаи «Кӯмаки Иттиҳоди Аврупо
ба соҳаи маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Чамъияти дорои масъулиятҳои маҳдуди «Ваҳдат-текстайл» мактуби
Шуморо аз 10.07.2024с., №67 оид ба гузаронидани экспертизаи
стандартҳои салоҳияти касби «Оператори мошини турбофӣ» мавриди
баррасӣ ва таҳлил қарор дод.

Мавриди зикр аст, ки талабот ба касби «Оператори мошини турбофӣ»
дар Ҷумҳурии Тоҷикистон рӯз то рӯз зиёд шуда истодааст ва таҳияи
стандартҳои мазкур бомаврид аст, чунки соҳа айнаи замон ба тайёр намудани
мутахассисони сатҳи баланд ниёз дорад.

Таҳлилҳои аз тарафи мутахассисон гузаронидашуда, нишон дод, ки
воҳидҳои салоҳият дуруст ва бо тартиби муайян таҳия шуда, ба
талаботи касби «Оператори мошини турбофӣ» мувофиқат мекунад.
Сатҳҳои муайяншудаи тахассус ба дараҷаи касбӣ мувофиқат мекунад ва
ҷавобгӯи талаботи бозори меҳнат ва истеҳсолоти имрӯза мебошад.

Тавсифи умумии касб, рӯйхати асбобу таҷҳизот лозимӣ, ҳифзи меҳнат
ва техникаи бехатарӣ низ ба талаботҳои касби мазкур мувофиқ мебошанд.
Ҳамзамон пешниҳод менамоем, ки бо мақсади пешгирии намудани
муҳолифат ва бархурди меъёрҳо бо қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии

Тоҷикистон оид ба ҳифзи меҳнат ва техникаи бехатарӣ, стандарти мазкур барои таҳхис ба мақоми ваколатдорӣ ҷумҳурӣ пешниҳод карда шавад.

Бо назардошти далелҳои дар боло зикршуда, чунин хулоса бароварда шуд:

Стандарти салоҳияти касби “Оператори мошини турбофӣ” барои таҳияи барномаҳои таълимӣ дар тайёр намудани мутахассисон аз рӯи касби мазкур мувофиқат менамояд.

Рӯйхати мутахассисоне, ки дар экспертиза иштирок намуданд:

№	Ному насаб	вазифа
1.	Аббосов Муродҷон	директори генералӣ
2.	Сафарзода Нусроатullo	менедери истеҳсолат
3.	Ғиймурдин Абдуллоев	ҳисобкунандаи рақамҳои
4.	Марва Азиз	тафрӯз
5.	Вобилонова Танзина	муҳасибони шӯъбаи кадр

Бо эҳтиром,
Роҳбари ҶДММ
“Ваҳдат текстайл

Аббосов М.

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ҶАМЪИЯТИ ДОРОИ
МАСЪУЛИЯТИ МАҲДУДИ
«АРВИС»

REPUBLIC OF TAJIKISTAN

LIMITED
LIABILITY COMPANY
«ARVIS»

РМА 030032851, РЯМ 0310021067, Суроғи: Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи Н. Қарабоев, 8

№ 871/24

аз «01» 08 соли 2024

ба сод №67 аз 10.07.2024сол

Ба коршиноси лоиҳаи “Кӯмаки
Иттидоҳи Аврупо ба соҳаҳои
маориф ва меҳнати Ҷумҳурии
Тоҷикистон” Анищенко Д.

Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди «АРВИС» ҳуҷҷатҳои
пешниҳодшудаи Шуморо мавриди баррасӣ қарор дода, ба саҳматон
мерасонад, ки ҶДММ «АРВИС» нисбат ба стандарти салоҳиятҳои касбҳои
«Оператори мошини бофандагӣ» ва «Оператори мошини турбофӣ» эрод
надорад.

Бо эҳтиром,
Директори генералӣ

В.Самиев

КУМИТАИ ҶУМҲУРИЯВИИ ИТТИФОҚИ КАСАБАИ КОРМАНДОНИ
СОҲАИ БОҒАНДАГӢ ВА САНОАТИ САБУКИ ТОҶИКИСТОН

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ КОМИТЕТ ПРОФСОЮЗА РАБОТНИКОВ
ТЕКСТИЛЬНОЙ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ ТАДЖИКИСТАНА

734012, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе х. Рудаки, 20 Тел: 8+(992 37) 221-96-66, 8+(992) 988-84-26-26
734012, Республика Таджикистан, г. Душанбе пр. Рудаки, 20 Тел: 8+(992 37) 221-96-66, 8+(992) 988-84-26-26

№ 15

“22” 04 с. 2024г.

Лоихаи «Кумаки Иттиҳоди Аврупо
ба соҳаи маориф ва меҳнати
Ҷумҳурии Тоҷикистон»

Кумитаи ҷумҳуриявии иттифоқи касабҳои кормандони соҳаи боғандагӣ ва саноати сабуки Тоҷикистон мактуби Шуморо аз 10 июли 2024с, № 67 оид ба гузаронидани экспертизаи стандарти салоҳияти касбӣ «Оператори мошини турбофӣ» мавриди баррасӣ ва таҳлил қарор дод.

Аз ҷониби мутахассисони корхона стандарти мазкур мавриди баррасӣ қарор гирифт. Воҳидҳои салоҳият, сатҳҳои тахассусӣ, асбобу таҷҳизоти корӣ, стандартҳои соҳа дар стандарт дуруст нишон дода шудааст.

Тавсифи умумии касб, ҳифзи меҳнат ва техникаи беҳатари низ ба талаботҳои касбӣ мазкур мувофиқ мебошанд.

Бо назардошти далелҳои дар болозикршуда, чунин хулоса бароварда шуд:

Стандарти салоҳияти касбӣ «Оператори мошини турбофӣ» барои таҳияи барномаҳои таълимӣ дар тайёр намудани мутахассисон аз рӯи касби мазкур мувофиқат менамояд.

Рӯйхати мутахассисоне, ки дар экспертиза иштирок намуданд:

Амирхонова Фарзона-муовини раиси Кумита

Каримова Ситора –мутахассиси Кумита

Низомова Саодат- мутахассиси Кумита

Бо эҳтиром
Раис

Г.Каюмзода